

Mededelingen over de eindexamens 2018 voor vwo, havo en vmbo (Septembermededeling en Maartaanvulling)

kenmerk: CvTE-17.01545

datum: 22 september 2017

Maartaanvulling

kenmerk: CvTE-18.00573

datum: 16 maart 2018

Bestemd voor:

- scholen voor voortgezet onderwijs;
- instellingen voor beroepsonderwijs en educatie (VAVO);
- de commissie staatsexamens van het College voor Toetsen en Examens;
- vso-scholen met examenaanwijzing;
- alle vso-scholen die onderwijs verzorgen aan examenkandidaten.

Inhoud

1 Algemene informatie

1.1 Opzet Septembermededeling en Maartaanvulling

1.2 Activiteitenplanning centrale examens en rekentoets vo

1.3 Examenblad.nl: mailings en persoonlijke pagina's

1.3.1 Examensecretaris

1.3.2 Docenten

1.3.3 Aangepast vragenformulier

1.4 De beveiligde site van DUO vernieuwd en heet nu Mijn DUO

2 Rooster

2.1 Eerste tijdvak

2.2 Tweede tijdvak

2.3 Derde tijdvak

3 Toegestane hulpmiddelen

3.1 Regeling toegestane hulpmiddelen

3.2 Spellingcontrole

4 Computers en examens

4.1 Facet

4.2 Centrale examens in de kunstvakken

4.3 Toolbox

4.4 Computergebruik bij de cspe's

5 Mededelingen per vak

5.1 Pilot CE's

5.2 Bezem CE's

5.3 Antwoordbladen moderne vreemde talen

5.4 Centrale examens met kleurendruk

5.5 Instructie voor de examinerator centraal praktisch examen beeldende vorming vmbo

5.6 Maatschappijleer 2 vmbo heet voortaan maatschappijkunde vmbo

5.7 Mededelingen per vak centrale examens vmbo algemene vakken, havo en vwo

- 5.8 Beroepsgerichte vakken vmbo
 - 5.8.1 Bijzondere aandachtspunten
 - 5.8.2 Aanlevering van de cspe's
 - 5.8.3 Richtlijnen bij de praktijkexamens
 - 5.8.4 Grijs vlekken exemplaren
 - 5.8.5 Overzicht onderdelen en ICT in de praktijkexamens
 - 5.8.6 Afname minitoetsen cspe's
 - 5.8.7 Cspe gl oude stijl
 - 5.8.8 Herkansen van het cspe gl: anders dan bij bb en kb!
 - 5.8.9 Mededelingen per vak
- 6 Rekentoets vo
- 7 Kandidaten met een beperking
- 8 Logistiek
 - 8.1 Opgave aantal examenkandidaten en de terugmelding hiervan
 - 8.2 Nabestellingen
 - 8.3 Spraaksynthese-cd's en daisy-cd's
 - 8.4 Aflevering examenpakketten
 - 8.5 Wachtwoorden beroepsgerichte vakken vmbo en Autoplay-examens
 - 8.6 Bevestiging van de ontvangst van de examenpakketten
 - 8.7 Tijdstip openen verpakking
 - 8.8 Examendocumenten downloaden via Mijn DUO
 - 8.9 Noodsценario flexibele en digitale centrale examens bb en kb
 - 8.10 Aanlevering schoolexamencijfers en examenresultaten aan DUO
 - 8.11 Examen in het buitenland
 - 8.12 Bestellen waardepapieren
- 9 Correctie
 - 9.1 Pooling tweede correctie
 - 9.2 Publicatie correctievoorschriften
 - 9.3 Nadere informatie over de correctie
 - 9.3.1 Notities van de corrector op het gemaakte werk
 - 9.3.2 Adviestabel correctietijd
 - 9.3.3 Vervolg pilot prikbord Engels
 - 9.3.4 Discussie-bbf's voor digitale CE's
 - 9.4 Errata en aanvullingen
 - 9.4.1 Errata
 - 9.4.2 Aanvullingen
- 9.5 Geschil over vaststelling score centrale examens
- 9.6 Oorspronkelijke formulieren DI-200/201
- 10 Normering
 - 10.1 Gegevensverzameling via elektronische weg
 - 10.2 Kenmerken van centrale examens
 - 10.3 Bekendmaking N-termen
 - 10.4 Vaststelling van het CE-cijfer
 - 10.5 Bevraging van docenten naar oordeel over examen
- 11 Tweede en derde tijdvak
 - 11.1 Aantallen opgavenboekjes tweede tijdvak
 - 11.2 De aangewezen vakken
 - 11.3 Aanmelding aangewezen vakken tweede tijdvak / aanmelding derde tijdvak
 - 11.4 Tijd en plaats aangewezen vakken/derde tijdvak
 - 11.5 Gang van zaken aangewezen vakken en derde tijdvak
 - 11.6 Toezending resultaten aangewezen vakken en derde tijdvak
- 12 Publicaties
 - 12.1 Protocollen AOC- en VO-raad
 - 12.2 Mijneindexamen.nl

- 12.3 Voorlichting
- 12.4 Publicaties van algemeen verbindende voorschriften en mededelingen
 - 12.4.1 Wetten en Algemene maatregelen van Bestuur
 - 12.4.2 Ministeriële regelingen – algemeen
 - 12.4.3 Ministeriële regelingen - examens vwo-havo
 - 12.4.4 Ministeriële regelingen - examens vmbo
 - 12.4.5 Regelingen en mededelingen van het College voor Toetsen en Examens
- 13 Contactadressen
 - 13.1 Contactadressen bij de examens
 - 13.2 Waar voor wat in het kort

1 Algemene informatie

1.1 Opzet Septembermededeling en Maartaanvulling

In de Septembermededeling over de eindexamens 2018 is, net als vorig jaar, zoveel mogelijk informatie verwerkt, mede op suggestie van PLEXS (platform examensecretarissen). Informatie die bij het verschijnen van de Septembermededeling nog niet beschikbaar is, wordt in maart aan deze mededeling toegevoegd (de Maartaanvulling).

Door middel van gele markeringen in de Septembermededeling is zichtbaar gemaakt welke inhoudelijke aspecten verschillen van de mededelingen over de eindexamens 2017. Door middel van een optie bovenaan de pagina kunt u de markeringen uitschakelen.

NB. Wijzigingen in data en tekstuele wijzigingen zijn NIET gemarkeerd.

Op 16 maart 2018 is de informatie die in september nog niet beschikbaar was aan deze mededeling toegevoegd, de Maartaanvulling. Alle inhoudelijke informatie die bij de publicatie van deze Maartaanvulling is toegevoegd en/of gewijzigd, is blauw gemarkeerd.

1.2 Activiteitenplanning centrale examens en rekentoets vo

In de 'Activiteitenplanning centrale examens en rekentoets vo 2018' zijn alle activiteiten van de centrale examens, rekentoets vo en digitale centrale examens bb en kb opgenomen.

U vindt de meest actuele versie van de activiteitenplanning via de homepage van Examenblad.nl → jaarring 2018 of via de volgende link.

- [Activiteitenplanning centrale examens en rekentoets vo 2018](#)

Als in de loop van het schooljaar wijzigingen worden aangebracht, ontvangt de examensecretaris hierover bericht via een mailing vanuit Examenblad.nl.

1.3 Examenblad.nl: mailings en persoonlijke pagina's

1.3.1 Examensecretaris

De officiële mededelingen over het examen worden via Examenblad.nl naar het e-mailadres van de examensecretaris verzonden. Dit e-mailadres staat geregistreerd op de 'persoonlijke pagina' op Examenblad.nl.

Op de persoonlijke pagina staan ook de hieronder opgesomde gegevens geregistreerd:

- de naam en het e-mailadres van de plaatsvervangend examensecretaris. Iedere e-mail via Examenblad.nl wordt (mits bekend) ook gestuurd naar de plaatsvervangend examensecretaris;
- de naam en het e-mailadres van de systeembeheerder in verband met eventuele technische mededelingen via Examenblad.nl over computereexamens;
- de naam en het e-mailadres van de directeur van de school. Dit e-mailadres wordt gebruikt om de directie van de school op de hoogte te stellen van een eventueel gebruik van het noodscenario (zie paragraaf 8.8);
- namen en e-mailadressen van de functionarissen die de examenpakketten in ontvangst mogen nemen (zie paragraaf 8.4).
- namen en e-mailadressen van docenten. De geregistreerde docenten ontvangen specifieke mailings voor hun vak (zie ook paragraaf 1.3.2).

Wijzigen gegevens persoonlijke pagina

De examensecretaris is de beheerder van deze gegevens en kan zelf de gegevens aanpassen/aanvullen, met uitzondering van de naam en e-mailgegevens van de examensecretaris zelf. Deze kunnen alleen door DUO/Examendiensten worden gewijzigd. De directie van de school kan hiervoor een wijzigingsverzoek mailen naar examens@duo.nl met daarin de oude en nieuwe situatie onder

vermelding van het brin- en vestigingsnummer van de school en voornaam, voorletters, achternaam en e-mailadres van de examensecretaris.

1.3.2 Docenten

In de Septembermededeling/Maartaanvulling staat veel informatie die docenten direct aangaat. Direct contact vanuit de examenorganisaties (OCW, Inspectie, CvTE, Cito, DUO) met docenten wordt in toenemende mate belangrijk. De examenmakers houden graag het contact met docenten om het maken en afnemen van de examens te optimaliseren. De examensecretarissen spelen daar een belangrijke rol in, maar zij krijgen erg veel informatie binnen om te delen met docenten.

De examenorganisaties roepen daarom de examensecretarissen op via hun persoonlijke pagina zoveel mogelijk docenten met examenklassen te registreren. Het biedt de mogelijkheid voor informatie op maat; docenten kunnen per schoolsoort en vak benaderd worden. Uiteraard blijft de examensecretaris alle mailings ook zelf ontvangen. Onder aan elke mailing is zichtbaar aan wie de mailing is verzonden.

Afgelopen jaar bleek het rechtstreeks benaderen van docenten nuttig bij bijvoorbeeld de uitvoering van de test- en precorrectie voor Nederlands, wiskunde en scheikunde. Docenten beoordeelden in deze experimenten examenopgaven en correctievoorschriften van de examens 2017 van deze vakken. Recent is een gerichte vraag uitgegaan naar docenten economie havo en vwo om mee te denken over de huidige syllabus en de mogelijke noodzaak tot aanpassing.

Hebt u als docent nog geen persoonlijke pagina op Examenblad.nl waardoor u de mailings niet rechtstreeks ontvangt, geeft u zich hiervoor dan op bij uw examensecretaris.

1.3.3 Aangepast vragenformulier

De afnameperiode van de centrale examens 2018 komt eraan. Dit is de periode waarin over de centrale examens de meeste vragen worden gesteld en waarin het Examenloket en de Examenlijn die zo snel en goed mogelijk proberen te beantwoorden, zodat u verder kunt met uw correctie of andere werkzaamheden.

Om ervoor te zorgen dat het proces goed gestroomlijnd verloopt en elke vraag de aandacht krijgt die ze verdient, is het vragenformulier voor inhoudelijke vragen/opmerkingen over de opgaven, antwoorden en correctievoorschriften vanaf april in aangepaste vorm beschikbaar. Zo kunnen we uw vraag sneller en gerichter beantwoorden. Daarnaast is vanaf april ook de nieuwe pagina over de Examenlijn beschikbaar. Zodra het formulier beschikbaar is, worden de examensecretaris en geregistreerde docenten hierover geïnformeerd via een mailing vanuit Examenblad.nl.

1.4 De beveiligde site van DUO vernieuwd en heet nu Mijn DUO

Het uiterlijk en de navigatie van de *beveiligde site* van DUO zijn sinds 9 mei 2017 vernieuwd, onder de naam *Mijn DUO*. *Mijn DUO* wordt gebruikt voor de gegevensuitwisseling met scholen en heeft een nieuwe voorkant en een menu met de taken die voor u het belangrijkste zijn.

2 Rooster

2.1 Eerste tijdvak

Het rooster centraal examen 2018 is op 27 juni 2016 vastgesteld. In het rooster 2018 is tevens de duur van de centrale examens bekendgemaakt.

- Bijlage 1, rooster centrale examens tijdvak 1
- Bijlage 2, start- en einddata centrale examens tijdvak 2

Op verzoek van PLEXS is het rooster ook als interactief rooster gepubliceerd.

2.2 Tweede tijdvak

De duur van de centrale examens in het tweede tijdvak is gelijk aan de overeenkomstige examens in het eerste tijdvak.

De centrale examens in het tweede tijdvak starten op 18 juni (schriftelijke examens). Op 21 juni vinden de centrale examens plaats in de vakken die in het tweede tijdvak als aangewezen vakken door het College voor Toetsen en Examens worden afgenomen, zie ook paragraaf 11.2.

Roosters tweede tijdvak 2018

- Rooster tweede tijdvak 2018 CE's vwo
- Rooster tweede tijdvak 2018 CE's havo
- Rooster tweede tijdvak 2018 CE's gl/tl
- Rooster tweede tijdvak 2018 papieren CE's kb
- Rooster tweede tijdvak 2018 papieren CE's bb

NB. In het meest ingrijpende noodsценario kunnen één of meer centrale examens worden uitgesteld en kan het eerste en tweede tijdvak zich uitstrekken tot het moment van de aanvang van de vroegste zomervakantie (aanvangsdatum 7 juli 2018). In dit verband verdient het aanbeveling dat de directeur de kandidaten erop attendeert dat het niet verstandig is vóór 7 juli 2018 een vakantie te plannen.

2.3 Derde tijdvak

De roosters voor het derde tijdvak zijn in februari op de site van DUO geplaatst.

3 Toegestane hulpmiddelen

3.1 Regeling toegestane hulpmiddelen

De toegestane hulpmiddelen bij het centraal examen 2018 zijn geregeld in de 'Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens VO 2018'.

De Regeling heeft voor de hulpmiddelen bij het centraal examen de volgende specifieke bijlagen:

- bijlage 1A: hulpmiddelen centraal examen vmbo 2018
- bijlage 1B: hulpmiddelen centraal examen havo en vwo 2018
- bijlage 2: hulpmiddelen kandidaten met een beperking 2018

3.2 Spellingcontrole

De regels rondom spellingcontrole zijn niet gewijzigd t.o.v. 2017. Dat betekent dat spellingcontrole zonder meer mag worden gebruikt bij centrale examens waarbij de spelling niet wordt beoordeeld. Als de computer als schrijfgereid wordt ingezet bij de centrale examens Nederlands vmbo-bb papier, vmbo-kb papier, vmbo-gl/tl, havo en vwo dient de spellingcontrole bij niet-dyslectische kandidaten uitgeschakeld te zijn. Aan kandidaten met een deskundigenverklaring omtrent dyslexie volgens artikel 55 van het Eindexamenbesluit VO, mag het gebruik van spellingcontrole wel worden toegestaan.

- Regeling toegestane hulpmiddelen 2018

4 Computers en examens

4.1 Facet

De volgende digitale centrale examens en toetsen worden in Facet aangeboden:

- de rekentoets vo in alle varianten
- de flexibele en digitale centrale examens vmbo bb en kb ('BB- en KB-flex')
- de centrale examens kunstvakken (zie paragraaf 4.2);
- de minitoetsen in de cspe's (zie paragraaf 5.8.6)

Hierover zijn de volgende brochures uitgebracht:

- Brochure 'Kaders rekentoets vo 2017-2018'
- Brochure 'Kaders flexibele en digitale centrale examens BB en KB 2018'
- Brochure 'Centrale examens kunstvakken in Facet 2018'

In schooljaar 2017-2018 zal gewerkt worden met Facet 6.

Alleen nog bclD

In Facet 6 kan alleen worden gewerkt met de bclD-afnamespeler (bclD = bootable client lock down). De systeemeisen voor Facet met bclD staan vermeld op de website van DUO.

Voor scholen die voor het eerst met de bclD-afnamespeler werken, is het nodig niet alleen de systeemcheck, maar ook de Proef op de Som te gebruiken om te controleren of Facet echt goed werkt op de eigen ICT-infrastructuur. Zie de brochures voor meer informatie over de Proef op de Som.

Informatiebijeenkomsten Facet

Voor systeembeheerders zijn er informatiebijeenkomsten over de overgang naar de bclD-afnamespeler:

Datum	Locatie
25 september 2017	Pullman Cocagne, Eindhoven
27 september 2017	Arminius congres- en debatcentrum, Rotterdam
28 september 2017	Nieuwe Buitensociëteit, Zwolle

Op 29 augustus zijn de systeembeheerders (en ook de examensecretarissen en hun plaatsvervangers) over deze bijeenkomsten geïnformeerd via een mailing vanuit Examenblad.nl.

Wijzigingen in de functionaliteiten van Facet

Bij 'BB- en KB-flex' zijn in Facet 6 diverse andere wijzigingen doorgevoerd. Onder meer: Flash wordt niet langer gebruikt, voor zowel correctie als inzage wordt een nieuwe app, de zogenoemde Facet portaal app gebruikt, de toolbox werkt anders. Zie de brochure 'Kaders BB- en KB-flex'.

4.2 Centrale examens in de kunstvakken

Muziek havo en vwo standaard in Facet

Na een goed verlopen pilot in het examenjaar 2017 worden de centrale examens muziek havo en muziek vwo standaard in Facet afgenomen, waarbij net als vorig jaar de antwoorden in de uitwerkbijlage moeten worden gegeven en de correctie plaatsvindt op papier.

Pilots examens kunstvakken in Facet

De centrale examens muziek gl/tl, dans gl/tl, drama gl/tl, kunst (algemeen) havo en kunst (algemeen) vwo zullen in het examenjaar 2018 zowel in Autoplay als in Facet worden aangeboden. Voor de afname met Facet gaat het hier om pilots. De wijze van afname is voor Autoplay en Facet hetzelfde. In Autoplay/Facet worden alleen de bronnen en de vragen getoond. De kandidaat schrijft de antwoorden in de uitwerkbijlage (muziek gl/tl, dans gl/tl, drama gl/tl) of op (eigen) papier (kunst algemeen havo en vwo). De docent voert de correctie op papier uit. Docenten van scholen die het examen afnemen in Facet kunnen voor de correctie het examen inzien via de online oefenomgeving van Facet (oefenen.facet.nl).

De examensecretaris kan zijn school voor een of meer pilots aanmelden via het 'Opgaveformulier aantal examenkandidaten' van DUO.

Zie de brochure 'Centrale examens kunstvakken in Facet 2018'.

Verklanking

Voor de kunstvakexamens in Facet geldt dat alle kandidaten verklanking mogen gebruiken net zoals bij de examens in Autoplay. Het is belangrijk dat kandidaten met een leesbeperking in de Proef op de Som ook met de verklankingssoftware in Facet oefenen zoals vermeld in de brochure 'Centrale examens kunstvakken in Facet 2018'. Een heel enkele keer kan het voorkomen dat een titel van een kunstwerk of een naam van een kunstenaar niet verklankt is. Voor kandidaten met een leesbeperking is het daarom van belang ook altijd de tekst erbij te hebben.

Fall-back in de vorm van een pdf-document en bronnen

Deze vorm van fall-back wordt ingezet indien er een technische storing is tijdens de examenafname in Facet voor Mac en Linux of als er een probleem is bij een kunstvakexamen dat in Autoplay wordt afgenomen. Als er gewerkt wordt met pc's met Windows bij de afname van de examens in Facet, dan vormt Autoplay de fall-back. De bestanden van de fall-back in de vorm van een pdf-document en bronnen in een beveiligd zip-bestand worden via de portal van Cito aangeboden. Het zip-bestand mag één werkdag vóór afname van het betreffende examen op de computers van de kandidaten worden klaargezet.

Scholen ontvangen in de tweede week van april hierover van Cito een brief met nadere informatie.

4.3 Toolbox

Sinds enige jaren wordt bij de digitale CE's wiskunde kb en nask1 kb een toolbox kb gebruikt. Na een goed verlopen pilot in het examenjaar 2017, wordt de toolbox nu ook standaard bij het digitale CE wiskunde bb gebruikt.

In het examenjaar 2018 wordt een pilot gehouden met een toolbox voor het digitale CE nask1 bb.

Zie paragraaf 9.1.2 van de brochure 'Kaders BB- KB-flex 2018'.

4.4 Computergebruik bij de cspe's

Behalve Facet, dat nodig is voor de minitoetsen, wordt bij de praktijkopdrachten van de cspe's ook op andere manieren gebruik gemaakt van de computer (zie paragraaf 5.8.5).

5 Mededelingen per vak

Examenprogramma's en syllabi

Voor de voorbereiding van kandidaten op het centraal examen is naast het examenprogramma de syllabus van het CvTE essentieel.

Voor het schoolexamen is het examenprogramma bindend. SLO publiceert handreikingen voor de uitwerking van het examenprogramma in het schoolexamen. Deze handreikingen zijn niet bindend.

- Handreikingen schoolexamens havo/vwo
- Handreikingen schoolexamens vmbo

5.1 Pilot CE's

Voor maatschappijwetenschappen havo en vwo nemen enkele scholen deel aan een pilot met een experimenteel examenprogramma. Alleen scholen die van het ministerie van OCW toestemming hebben aan de pilot deel te nemen, ontvangen de pilotexamens.

5.2 Bezem CE's

Wiskunde A, B en C vwo kennen in 2018 een bezemexamen.

5.3 Antwoordbladen moderne vreemde talen

De antwoordbladen van de (papieren) centrale examens moderne vreemde talen worden in hetzelfde pakket als de andere examendocumenten aan de scholen op papier verstuurd. Het antwoordblad is een officieel examendocument, dat bij de afname van het examen gebruikt moet worden.

5.4 Centrale examens met kleurendruk

In het examenjaar 2018 wordt er een pilot gestart met kleurendruk. De bijlage (het bronnenboekje) bij het examen aardrijkskunde vwo kent voor alle tijdvakken een kleurendruk. Daarnaast wordt het examen wiskunde gl/tl in kleur aangeboden en wordt bij een aantal opdrachten in enkele examens HBR (profielvak horeca, bakkerij en recreatie) bb, kb en gl van kleur gebruikgemaakt.

Van de centrale examens aardrijkskunde en wiskunde zijn voorbeeldexamens met kleuren beschikbaar zodat kleurenblinde kandidaten kunnen oefenen.

- voorbeeldexamen wiskunde gl/tl met kleuren (opgaven)
- voorbeeldexamen aardrijkskunde vwo met kleuren (bronnenboekje)

In paragraaf 9.3 van de 'brochure kandidaten met een beperking' is beschreven hoe scholen in dezen met kleurenblinde leerlingen dienen om te gaan.

5.5 Instructie voor de examinerator centraal praktisch examen beeldende vorming vmbo

De "Instructie voor de examinerator" is voortaan als bijlage gevoegd bij de vakspecifieke mededelingen op Examenblad.nl (zie paragraaf 5.7) en wordt dus niet meer met de november-zending vanuit DUO verstuurd.

5.6 Maatschappijleer 2 vmbo heet voortaan maatschappijkunde vmbo

De naam van het vak maatschappijleer 2 is veranderd in maatschappijkunde.

In deze Septembermededeling (en Maartaanvulling) wordt alleen nog gesproken over maatschappijkunde, ook als het om eerdere examenjaren gaat, waarin de naam maatschappijkunde nog niet gold.

Het betreft hier geen vakinhoudelijke verandering, maar alleen een naamsverandering.

5.7 Mededelingen per vak centrale examens vmbo algemene vakken, havo en vwo

In onderstaande tabel wordt door middel van links verwezen naar de desbetreffende 'examenpagina's' waar onder meer de syllabi en de vakspecifieke informatie met eventuele bijlagen zijn gepubliceerd.

De vakspecifieke informatie kan wijzigingen bevatten. Van de vakspecifieke informatie moet zowel de docent als de examensecretaris op de hoogte zijn.

Bij de vakken waarvan de vakspecifieke informatie bij publicatie van de Maartaanvulling wijzigingen bevat ten opzichte van de Septembermededeling, staat in onderstaande tabel (v2) vermeld.

De syllabi gelden voor het CE van het jaar 2018. Syllabi van de jaren vóór 2018 zijn niet meer geldig en kunnen afwijken van de versie voor het CE 2018. De veranderingen ten opzichte van de syllabi 2017 zijn in deze syllabi geel gemarkeerd. Een aantal syllabi 2018 is nader vastgesteld. De aanpassingen ten opzichte van de eerder vastgestelde syllabus zijn in een nader vastgestelde syllabus blauw gemarkeerd. De vakken met nader vastgestelde syllabi zijn herkenbaar aan een asterisk (*) in onderstaande tabel.

Leeswijzer globale examenprogramma's vmbo

Het is gebleken dat de lay-out van de globale examenprogramma's vmbo onduidelijkheid kan creëren over wat wel en niet tot de centraal examenstof behoort. Zie voor uitleg de leeswijzer globale examenprogramma's.

vakspecifieke informatie en syllabi	niveau				
	vwo (v2)	havo	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
Nederlands	vwo (v2)	havo	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
Arabisch	vwo	havo	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
Duits	vwo (v2)	havo (v2)	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl (v2)
Engels	vwo (v2)	havo (v2)	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl (v2)
Frans	vwo (v2)	havo (v2)	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
Russisch	vwo	havo			
Spaans	vwo (v2)	havo (v2)	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
Turks	vwo	havo	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
Grieks	vwo				
Latijn	vwo				
Fries	vwo	havo			vmbo-gl/tl
wiskunde			vmbo-bb	vmbo-kb (v2)	vmbo-gl/tl (v2)
wiskunde A	vwo (v2)	havo (v2)			
wiskunde B	vwo	havo (v2)			
wiskunde C	vwo (v2)				
natuurkunde	vwo (v2)	havo (v2)			
scheikunde	vwo (v2)	havo			
natuur- en scheikunde I			vmbo-bb (v2)	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
natuur- en scheikunde II					vmbo-gl/tl
biologie	vwo	havo	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
aardrijkskunde	vwo (v2)	havo (v2)	vmbo-bb	vmbo-kb (v2)	vmbo-gl/tl
geschiedenis	vwo (v2)	havo*	vmbo-bb*	vmbo-kb*	vmbo-gl/tl*
economie	vwo	havo	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
m&o	vwo	havo			
maatschappijkunde			vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
maatschappijwetenschappen	vwo (v2)	havo			
filosofie	vwo	havo			
kunst # **	vwo (v2)	havo (v2)			
muziek**	vwo (v2)	havo (v2)			vmbo-gl/tl
dans**					vmbo-gl/tl
drama**					vmbo-gl/tl
tekenen	vwo	havo			
handvaardigheid	vwo	havo			
textiele vormgeving	vwo	havo			
beeldende vorming					vmbo-gl/tl

kunst (beeldende vormgeving/dans/drama/muziek/algemeen)

* syllabus is nader vastgesteld

** Voor specifieke informatie over verklanking-spraak bij Autoplay-examens, zie de brochure 'Kandidaten met een beperking'.

5.8 Beroepsgerichte vakken vmbo

Deze paragraaf bevat informatie die relevant is voor zowel de profielvak-cspe's als de cspe's oude stijl.

In het bijzonder worden de directeur, de examensecretaris en de examinatoren gewezen op de richtlijnen voor herkansing, het omgaan met examentijd en de beoordeling volgens het correctievoorschrift, zie paragraaf 5.8.3.

In paragraaf 5.8.1 worden drie specifieke punten onder uw aandacht gebracht. De paragrafen 5.8.2 tot en met 5.8.9 bevatten vergelijkbare informatie als de Septembermededelingen over de voorgaande examenjaren.

5.8.1 Bijzondere aandachtspunten

Filmpjes van de afname van een cspe

In de afnameperiode van 2017 zijn er enkele filmpjes en foto's in de media verschenen van vmbo-leerlingen die aan het werk waren aan hun cspe. Ontzettend leuk, maar het mag niet.

Leuk, want het brengt het vmbo op een positieve manier voor het voetlicht, niet toegestaan omdat het de geheimhouding schendt. De Inspectie heeft de directeurs van de betrokken scholen hierop aangesproken.

Scholen die een filmpje van de afname van een cspe op het internet willen plaatsen, wordt de volgende suggestie gedaan. Maak een opname van de kandidaten die zich op het cspe van 2018 voorbereiden door te oefenen met het cspe van 2017. Geef daarbij aan dat dit niet het cspe van 2018 betreft, maar dat van een eerder examenjaar.

Het profielvak-cspe in leerjaar 3 of in leerjaar 4?

Vorig jaar zijn de profielvak-cspe's voor het eerst ook door niet-pilot-scholen afgenomen. Dit waren scholen die het hele profielvak in het derde leerjaar hebben geprogrammeerd en aansluitend het profielvak-cspe hebben afgenomen bij derdejaars leerlingen.

Vooraf viel te verwachten dat de derdejaars kandidaten gemiddeld genomen minder goede resultaten zouden boeken dan vierdejaars. Ook werd vooraf voorspeld dat derdejaars leerlingen die het profielvak-cspe vroeg in de afnameperiode afleggen minder zouden scoren dan derdejaars leerlingen die hun cspe later in de afnameperiode afleggen, uiteraard ook hier weer gemiddeld genomen.

Uit de toets- en itemanalyse, die Cito op basis van de Wolf-gegevens gemaakt heeft, is dit is ook gebleken. Aan het 'Overzicht resultaten profielvak-cspe's 2017' is te zien hoe deze verschillen bij de profielvak-cspe's van 2017 hebben uitgedapt.

Dit overzicht kan andere scholen wellicht behulpzaam zijn bij het beantwoorden van de vraag of het profielvak-cspe in leerjaar 3 dan wel in leerjaar 4 wordt afgenomen.

Inmiddels is ook enige ervaring opgedaan met de herkansing. Er zijn scholen die er spijt van hebben dat zij de herkansing van het profielvak-cspe ook in leerjaar 3 hebben georganiseerd en niet een jaar later. De ervaring van 2017 leert dus: Als de school kiest voor afname van het profielvak-cspe in leerjaar 3, denk dan ook goed na over de vraag of de herkansing dan niet beter in leerjaar 4 kan plaatsvinden. Voor gl moet de herkansing wel in leerjaar 4 plaatsvinden (zie paragraaf 5.8.8), maar voor bb en kb is de keuze aan de school.

Werken met twee profielvak-cspe's

Op 12 september 2017 hebben de directeurs, de (plaatsvervangend) examensecretarissen en alle geregistreerde docenten beroepsgericht via een mailing vanuit Examenblad.nl de brochure 'Werken met twee-profielvak-cspe's' en de 'flyer 'Werken met twee-profielvak-cspe's' – 4A4' en de 'flyer 'Werken met twee profielvak-cspe's' - 2A4 folder' ontvangen.

De kern van de brochure en de flyer:

In de examenjaren vanaf 2018 zal er bij de profielvakken worden gewerkt met twee versies van ieder cspe: versie rood en versie blauw.

De examensecretaris verneemt via Examenblad.nl welke versie bij de eerste afname gebruikt moet worden. Is versie rood aangewezen voor de eerste afname, dan moet bij de herkansing versie blauw worden gebruikt, en omgekeerd.

De details staan in de brochure. De reden van deze verandering is verwoord in de inleiding van de brochure. De flyer zet de aspecten die voor docenten het belangrijkste zijn op een rij.

De paragrafen 5.8.2 tot en met 5.8.9 bevatten de informatie die relevant is voor alle cspe's.

Alleen waar dat van toepassing is, wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen profielvak-cspe's en cspe's oude stijl.

Als u de onderstaande paragrafen doorneemt, zou de vraag kunnen rijzen 'Maar wat betekent dit nu voor de versies rood en blauw?' Het antwoord op die vraag vindt u dan in de brochure.

Geef de brochure dit antwoord niet, stel uw vraag dan aan het Examenloket.

Als daar aanleiding toe is, bijvoorbeeld omdat het goed is om ook andere scholen te informeren over de antwoorden op de vragen aan het Examenloket, zal een nieuwe versie van de brochure worden uitgebracht. In dat geval wordt dit gemeld via een mailing vanuit Examenblad.nl.

Op Examenblad.nl staat altijd de meest actuele versie van de brochure.

Sinds 1 december 2017 kent Examenblad.nl een speciale pagina 'Werken met twee profielvak-cspe's'. Op deze pagina vindt u alle bijzonderheden, relevante informatie en documenten m.b.t. de afnames van de profielvak-cspe's.

5.8.2 Aanlevering van de cspe's

Op drie tijdstippen ontvangt de school een zending met (papieren en/of digitale) examendocumenten.

Zending A: vanaf 7 februari 2018: Cito-zending nr. 1;

Zending B: 12, 13 of 14 maart 2018: DUO-zending;

Zending C: vanaf 13 maart 2018: Cito-zending nr. 2 cspe's.

NB: Vanaf 30 november 2017 ontvangen scholen met bestellingen voor administratie en/of handel en administratie cspe bb/kb informatie over de beschikbaarheid van het programma Telraam.

Zie ook de 'Activiteitenplanning centrale examens en rekentoets vo 2018'.

Zending A

Deze zending is bestemd voor de examinator. Aan de hand van de inhoud stemt de examinator samen met de examensecretaris de organisatie van het cspe af.

Bij zending A van het cspe wordt een 'grijze vlekken exemplaar' van de examendocumenten naar scholen toegestuurd (zie ook paragraaf 5.8.4).

Zending A bevat (in tweevoud):

- Instructie voor de Examinator
- opgavenboekjes
- (eventuele) bijlagen
- (eventuele) uitwerkbijlagen

Als deze zending op 9 februari 2018 nog niet is ontvangen, dient de examensecretaris direct contact op te nemen met Cito, Bedrijfsbureau CE, e-mail: ce-bedrijfsbureau@cito.nl.

Zending B

Deze zending is bestemd voor de examensecretaris en bevat de papieren examendocumenten in kandidaat-aantallen.

Bij problemen dient de examensecretaris direct contact op te nemen met DUO/Examendiensten in Groningen, tel: 050-5997776 of e-mail: examens@duo.nl.

Zending C

Deze zending is bestemd voor de examensecretaris en bevat:

- een dvd (in tweevoud) met de handleiding: Applicaties cspe 2018 (zie ook 5.8.5) en de bestanden bij alle cspe's. Dit zijn de digitale bestanden bij de praktische opdrachten;
- twee (papieren) exemplaren van het correctievoorschrift.

Indien deze zending op 16 maart 2018 nog niet ontvangen is, dient de examensecretaris direct contact op te nemen met Cito, Bedrijfsbureau CE, e-mail: ce-bedrijfsbureau@cito.nl.

Voor anderen dan de examensecretaris en de desbetreffende examinatoren blijven de examendocumenten geheim. Bij digitale examendocumenten kan de systeembeheerder hierop een uitzondering vormen. Deze moet de ICT-toepassingen bij de cspe's tijdig voor aanvang van de examens installeren en testen.

5.8.3 Richtlijnen bij de praktijkexamens

De Instructie voor de Examinator bevat richtlijnen voor geheimhouding, voorbereiding, afname, tijdsduur van de onderdelen, beoordeling en herkansing van de praktijkexamens. De 'Instructie voor de examinator' is als bijlage gevoegd bij de vakspecifieke mededelingen op Examenblad.nl (zie paragraaf 5.8.9).

Tot de 'Instructie voor de Examinator' behoort ook de Instructie voor de kandidaat. Bij de profielvakken is de instructie voor de kandidaat beschikbaar in de vorm van een video en pdf. Voor meer informatie, zie de vakspecifieke mededelingen van de profielvak-

cspe's in paragraaf 5.8.9.

Richtlijnen herkansing cspe

Voor de cspe's oude stijl geeft het document 'herkansing van het cspe oude stijl' een explicitering van de regelgeving over het herkansen.

Voor de richtlijnen bij herkansing van een profielvak-cspe, zie hoofdstuk 3 van de brochure 'Werken met twee profielvak-cspe's'.

Om het cijfer van het herkansings-cspe te kunnen bepalen, moet de examensecretaris de N-term (N) en de schaalengte (L) van het herkansings-cspe bepalen met behulp van de zogenoemde N-L-tool. Meer informatie over de N-L-tool is te vinden op de onderwerppagina 'Werken met twee profielvak-cspe's'.

Richtlijnen examentijd cspe

Bij de afname van het cspe gelden richtlijnen voor het omgaan met het begrip examentijd. De 'richtlijnen examentijd cspe' hebben invloed op de organisatie, de afname en de beoordeling van het cspe.

Het is van belang dat zowel de examensecretaris als de examinatoren zich tijdig op de hoogte stellen van de richtlijnen.

5.8.4 Grije vlekken exemplaren

De examendocumenten van de cspe's in zending A zijn zogenoemde 'grije vlekken exemplaren'.

In deze 'grije vlekken exemplaren' is de informatie zichtbaar die noodzakelijk is voor de voorbereiding op de afname van het cspe. De informatie die bij de voorbereiding niet nodig is, is onleesbaar gemaakt door deze met een grije vlek te bedekken.

Bij de zendingen B en C (zie paragraaf 5.8.2) wordt niet meer met grije vlekken gewerkt.

Het is van belang dat de examinator voorafgaand aan de afname van het cspe exact weet wat er in het cspe gevraagd wordt en hoe het afnameproces verloopt. Het is daarom van belang dat de examinator voorafgaand aan de afname het cspe zelf maakt. Het grije vlekken exemplaar is hiervoor minder geschikt. Daarom mag de examinator een kandidaatexemplaar uit zending B maximaal vijf werkdagen voorafgaand aan de daadwerkelijke start van de afname inzien, zie ook de vakspecifieke informatie in paragraaf 5.8.9.

5.8.5 Overzicht onderdelen en ICT in de praktijkexamens

Van de cspe's oude stijl is vanaf 26 oktober 2017* een overzicht beschikbaar waarin de tijdsduur van de onderdelen, de plaats van de minitoetsen en het aantal kandidaten dat door een examinator tegelijkertijd bij een opdracht beoordeeld kan worden, is vermeld.

Bovendien is het ICT-gebruik bij de praktijkexamens in dit zelfde overzicht opgenomen.

Voor de profielvak-cspe's is een soortgelijk overzicht opgenomen in de vakspecifieke mededelingen per profielvak, zie paragraaf 5.8.9.

- Overzicht onderdelen en ICT in de praktijkexamens

* *Gewijzigd door de redactie van Examenblad.nl, 26 oktober 2017. De datum 30 november 2017 is vervangen door 26 oktober 2017 en het overzicht onderdelen en ICT is geplaatst.*

5.8.6 Afname minitoetsen cspe's

De minitoetsen worden afgenomen in Facet. De examensecretaris ontvangt van DUO/Facet bericht zodra de minitoetsen in Facet beschikbaar zijn.

Keuze van varianten

Facet kiest zelf een variant. Voor een tweede afname van dezelfde minitoets, bijvoorbeeld na een ongeldigverklaring door de inspectie, moet in Facet worden aangegeven dat het om een tweede zitting gaat. Facet kiest dan automatisch een andere variant. Als het om een tweede afname gaat, mag dezelfde kandidaat niet onder een andere naam in Facet worden ingevoerd.

Verklanking

Alle varianten van alle minitoetsen zijn verklankbaar in Facet. Bij het maken van een afnameplanning in Facet moet door middel van een vinkje aangegeven worden welke kandidaten recht hebben op verklanking. De mogelijkheid om tekst te laten verklanken mag niet door alle leerlingen gebruikt worden. Kandidaten die gebruik mogen maken van verklanking, dienen te beschikken over een hoofdtelefoon.

Inzage in minitoetsen

Direct nadat de kandidaat de minitoets heeft gemaakt, kan de afnameleider in een rapport zien hoe de kandidaat per vraag heeft gescoord. Nadat de afname is afgesloten is inzage in het werk mogelijk via de inzagefunctionaliteit, waartoe de docent toegang verkrijgt via de afnameplanner/examensecretaris.

Voorbeeldminitoetsen in Facet

Voorbeeldminitoetsen zijn vanaf half september 2017 beschikbaar in de voor iedereen toegankelijke oefenomgeving van DUO/Facet (oefenen.facet.onl). Ten behoeve van de Proef op de Som worden daarnaast uiterlijk in februari 2018 inplanbare voorbeeldminitoetsen als package in Facet beschikbaar gesteld.

Digitale afname van minitoetsen niet mogelijk?

Een school die geen digitale minitoetsen kan afnemen, dient een verzoek tot het ontvangen van de pdf-versie van de minitoetsen per e-mail te verzenden aan computerexamens@cvte.nl. Dit bericht voldoet aan de volgende voorwaarden:

- Het bericht is afkomstig van de examensecretaris.
- Het bericht bevat de redenen waarom digitale afname niet mogelijk is.

Na akkoord van het CvTE wordt binnen vijf werkdagen de pdf-versie ter beschikking gesteld aan de school. De school gebruikt de pdf's op beeldscherm tijdens de afname van de minitoetsen. De wachtwoorden voor de pdf's worden verzonden naar het e-mailadres van de examensecretaris. De examensecretaris verneemt dan tevens hoe de examinatoren kunnen beschikken over de correctievoorschriften bij de papieren minitoetsen.

5.8.7 Cspe gl oude stijl

Bij het cspe gl worden de volgende groepen van verwante vakken onderscheiden:

groep 1 Bouw	groep 2 MEI	groep 3 Z&W
timmeren	metaaltechniek	verzorging
metselen	elektrotechniek	uiterlijke verzorging
schilderen	installatietechniek	zorg-en-welzijn-breed
fijnhoutbewerken	metalektro	
bouw-breed	instalektro	
	techniek-breed	

groep 4 HAV	groep 5 Consumptief	groep 6 ITI
administratie	horeca	ict-route
handel en verkoop	bakken	technologie in de gl
mode en commercie	consumptief-breed	intersectoraal
handel en administratie		

groep 7 landbouw
plantenteelt
groene ruimte
bloembinden en –schikken
dierhouderij en –verzorging
verwerking agr producten
landbouw-breed

Voor de vakken binnen de gl-groep is er één identiek cspe.

Voor grafimedia gl wordt ook een cspe aangeboden.

Voor voertuigtechniek gl en transport en logistiek gl worden cse's gl aangeboden.

5.8.8 Herkansen van het cspe gl: anders dan bij bb en kb!

Voor wat betreft het herkansen geldt artikel 51 van het Eindexamenbesluit.

Daarin staat dat een kandidaat in gl/tl het recht heeft om het centraal examen in één vak te herkansen. Dat is niet veranderd bij de invoering van het cspe gl. Concreet betekent dit dat een gl-kandidaat kan kiezen: óf het cse gl/tl van een algemeen vak herkansen, óf het cspe gl herkansen.

Daarmee verschilt de herkansingsregeling in gl met die in bb en kb (waar de leerling zijn herkansingsrecht kan uitoefenen op het cspe en daarnaast op het cse van de algemene vakken).

Bij de organisatie van de herkansing is dit een aandachtspunt voor de school: een gl-kandidaat zal dus eerst de uitslag moeten afwachten alvorens hij besluit in welk vak hij gaat herkansen. In 2018 kan de uitslag worden vastgesteld op woensdag 13 juni. De school heeft dan nog één week voor de afname van het cspe gl bij herkansers.

NB

Van derdejaars gl-kandidaten die het profielvak-cspe van 2018 afleggen, wordt de uitslag pas medio juni 2019 vastgesteld. Als deze kandidaten hun recht op herkansing op het cspe willen uitoefenen, kunnen zij die herkansing pas in 2019 na medio juni doen.

Zie ook paragraaf 3.2.3 van de brochure 'Werken met twee-profielvak-cspe's'.

5.8.9 Mededelingen per vak

Bij de vakken waarvan de vakspecifieke informatie bij publicatie van de Maartaanvulling wijzigingen bevat ten opzichte van de Septembermededeling, staat in onderstaande tabel (v2) vermeld.

Profielvak-cspe's

vakspecifieke informatie en syllabi	niveau		
	bb	kb	gl
bouw wonen en interieur	bb	kb	gl
produceren, installeren en energie	bb (v2)	kb (v2)	gl (v2)
mobiliteit en transport	bb	kb	gl
zorg & welzijn	bb	kb	gl
economie & ondernemen	bb	kb	gl
horeca, bakkerij en recreatie	bb	kb	gl
dienstverlening en producten	bb	kb	gl
media, vormgeving en ict	bb	kb	gl
groen	bb	kb	gl

Cspe's oude stijl

vakspecifieke informatie en syllabi sector techniek	niveau		
	bb	kb	gl
bouwtechniek-timmeren	bb	kb	gl
bouwtechniek-metselen	bb	kb	gl
bouwtechniek-schilderen	bb	kb	gl
bouwtechniek-fijnhoutbewerken	bb	kb	gl
bouw-breed	bb	kb	gl
elektrotechniek	bb	kb	gl
installatietechniek	bb	kb	gl
metaaltechniek	bb	kb	gl
metalektro	bb	kb	gl

instalektro	bb	kb	gl
grafimedia	bb	kb	gl
transport en logistiek	bb	kb	gl*
voertuigetechniek	bb	kb	gl*

*alleen een cse

vakspecifieke informatie en syllabi sector zorg en welzijn	niveau		
uiterlijke verzorging	bb	kb	gl
verzorging	bb	kb	gl
zorg-en-welzijn-breed	bb	kb	gl

vakspecifieke informatie en syllabi sector economie	niveau		
administratie	bb	kb	gl
handel en verkoop	bb	kb	gl
mode en commercie	bb	kb	gl
handel en administratie	bb	kb	gl
consumptief-horeca	bb	kb	gl
consumptief-bakken	bb	kb	gl
consumptief-breed	bb	kb	gl

vakspecifieke informatie en syllabi sector landbouw	niveau		
landbouw-breed	bb	kb	gl
plantenteelt	bb	kb	gl
groene ruimte	bb	kb	gl
bloembinden en -schikken	bb	kb	gl
dierhouderij en -verzorging	bb	kb	gl
verwerking agrarische producten	bb	kb	gl
agrarisches techniek		kb	
agrarisches bedrijfseconomie		kb	

vakspecifieke informatie en syllabi nieuwe beroepsgerichte vakken (oude stijl)	niveau		
ict-route	bb	kb	gl
intersectoraal dienstverlening en commercie	bb	kb	gl
intersectoraal technologie en commercie	bb	kb	gl
intersectoraal technologie en dienstverlening	bb	kb	gl
techniek-breed	bb	kb	gl
technologie in de gl			gl
sport, dienstverlening en veiligheid	bb	kb	

6 Rekentoets vo

De 'Brochure Kaders rekentoets vo 2018' bevat, samen met de activiteitenplanning alle benodigde informatie over de rekentoets vo, voor zover in het begin van het schooljaar bekend is. De activiteitenplanning rekentoets vo is opgenomen in de 'Activiteitenplanning centrale examens en rekentoets vo 2018'.

De veranderingen in de nieuwe brochure hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

- het addendum 2A en ER;
- nieuwe vulling van de rekenopgaven-etalage en nieuwe functionaliteit;
- voortzetting van de pilot 2A en 3S;
- geactualiseerde* regelgeving over meetellen van de rekentoets;
- ontheffing voor de rekentoets.

* De aanpassingen op Examenblad.nl naar aanleiding van de brief van de minister van 15 december 2017 over het niet meer laten meetellen van de rekentoets voor vwo-leerlingen zijn begin 2018 doorgevoerd.

7 Kandidaten met een beperking

In de brochure 'kandidaten met een beperking' over centrale examinering en leerlingen met een beperking zijn de mogelijkheden en regels uitvoerig beschreven.

- Brochure Kandidaten met een beperking, 2018

Volledigheidshalve is hieronder de rol van de inspectie en het CvTE nog een keer vermeld.

Alle aanpassingen in de wijze van examinering, ook standaard aanpassingen als een half uur extra, moeten worden gemeld bij de inspectie. De melding is NIET een vraag om toestemming maar is een registratiehandeling.

Aanpassingen die in de standaard aanpassingsregels passen (half uur extra, audio, etc.) hoeven niet te worden gemeld aan het CvTE.

Als de school constateert dat meer nodig is dan de standaard aanpassing, dan moet de school met het CvTE contact opnemen. Het CvTE zal dan een aanpassing voorstellen die niet in het standaard pakket voorkomt, maar de belemmeringen door de beperking wegneemt met inachtneming van de eisen van het examen. Ook als binnen de school vragen leven over de mogelijkheden (tenslotte zijn sommige specifieke beperkingen voor een school geen dagelijkse kost), dan kan het zinvol zijn om met het CvTE te overleggen. Dat kan heel tijdig (bij het begin van de bovenbouw, bij het begin van het examenjaar, soms worden vragen al gesteld ten behoeve van een leerling in het eerste leerjaar). Anderzijds is er geen formele einddatum. Het kan immers gebeuren dat belemmeringen pas worden ontdekt bij het begin van de gerichte examentraining.

Meldingen in het kader van artikel 55 Eindexamenbesluit VO (kandidaten met een beperking) dienen zo spoedig mogelijk te worden gedaan in het Internet Schooldossier (ISD) van de Inspectie van het Onderwijs.

Aanvragen aangepaste rekentoets voor visueel beperkte kandidaten

Vanaf dit schooljaar dient de aangepaste rekentoets voor kandidaten met een visuele beperking via de persoonlijke pagina (Examenblad.nl) van de examensecretaris te worden aangevraagd. VSO-scholen kunnen contact opnemen met vso@duo.nl.

Zie voor de deadlines voor het aanvragen de 'Activiteitenplanning centrale examens en rekentoets vo 2018'.

8 Logistiek

8.1 Opgave aantal examenkandidaten en de terugmelding hiervan

U geeft de aantallen examenkandidaten door via *Mijn DUO* (v/h de beveiligde site). Het 'Opgaveformulier aantal examenkandidaten' wordt eind september op *Mijn DUO* beschikbaar gesteld. De examensecretarissen en directeur worden via een mailing (vanuit Examenblad.nl) geïnformeerd. Voor de rekentoets hoeven de aantallen kandidaten niet te worden vermeld. De deadline voor het versturen (uploaden) van de ingevulde formulieren is 15 oktober 2017.

Nadat het opgaveformulier is geüpload en door DUO is ontvangen en verwerkt, volgt er een terugmelding. Deze terugmelding wordt gestuurd naar de e-mailadressen die zijn ingevuld op het opgaveformulier. In dit e-mailbericht staat de status van de verwerking en als de overdracht goed is verlopen zit er in de bijlage een overzicht van de bestelling.

Als controle uitwijst dat er nog wijzigingen zijn in het aantal kandidaten dan kan dit tot 1 december worden doorgegeven.

Vanaf 1 december is uploaden van het bestelformulier niet meer mogelijk. In de eerste week van december ontvangen de examensecretarissen een verzoek (mailing via Examenblad) de opgegeven aantallen kandidaten per vak, per schoolsoort te controleren. Deze staan vanaf begin december vermeld op de persoonlijke pagina van de examensecretaris.

8.2 Nabestellingen

Als na 1 december blijkt dat er, ondanks alle controles, toch iets fout is gegaan bij het doorgeven van het aantal examenkandidaten,

neemt de examensecretaris zo spoedig mogelijk contact op met DUO via examens@duo.nl. Een verhoging of verlaging van het opgegeven aantal met 1 à 2 is geen probleem. Er worden altijd meer exemplaren geleverd dan besteld. Zie hiervoor de 'bijlage afrondingstabel eerste tijdvak' op de laatste pagina van de handleiding opgaveformulier aantal examenkandidaten.

NB. Spraaksynthese-cd's en daisy-cd's kunnen niet worden nabesteld, zie paragraaf 8.3.

8.3 Spraaksynthese-cd's en daisy-cd's

Verpakkingswijze cd's

De cd's zijn extra beveiligd. De cd's voor zowel het eerste als het tweede tijdvak zijn verpakt met een vensterenvelop en sluitzegel in een sealbag.

Eerste tijdvak

Er zijn daisy-cd's voor de centrale examens:

havo en vwo:	alle vakken met uitzondering van Russisch, Turks, Arabisch, kunst en muziek
gl/tl:	alle vakken met uitzondering van Turks, Arabisch, muziek, dans en drama
papieren CE's bb en kb:	alleen voor Nederlands, Engels, Duits, Frans en Spaans

Er zijn spraaksynthese-cd's voor de centrale examens:

havo en vwo:	alle vakken met uitzondering van kunst en muziek
gl/tl:	alle vakken met uitzondering van muziek, dans en drama
papieren CE's bb en kb:	alle vakken

Er zijn GEEN spraaksynthese-cd's voor de digitale CE's bb en kb, de rekentoetsen en de cspe's.

Bestellen van cd's

U bestelt de spraaksynthese-cd's en daisy-audio-cd's via het 'Opgaveformulier aantal examenkandidaten'.

Tot 1 december kan de examensecretaris nog wijzigingen van het aantal cd's op het 'Opgaveformulier aantal examenkandidaten' doorgeven aan DUO/Examendiensten. Na 1 december is dat voor wat betreft de cd's niet meer mogelijk. Van de cd's worden GEEN nabestellingen geleverd (zie onderstaande informatie).

Levering cd's t.b.v. eerste tijdvak

- De cd's bevatten examendocumenten voor precies één centraal examen;
- De cd's maken deel uit van de zending met de papieren CE's t.b.v. het eerste tijdvak;
- De cd's worden geleverd in de aantallen kandidaten die de examensecretaris heeft opgegeven via het 'Opgaveformulier aantal examenkandidaten'.
- Van ieder CE waarvoor geen cd is besteld, ontvangt de examensecretaris één exemplaar.

Heeft een school meer dan één kandidaat voor wie abusievelijk geen cd is besteld, dan moet de examensecretaris zelf zorgdragen voor de vermenigvuldiging.

De examensecretaris neemt hierbij onderstaande richtlijnen voor het kopiëren van cd's van het CvTE in acht.

- Richtlijnen voor het kopiëren van cd's

Tweede tijdvak

Daisy-audio-cd's

T.b.v. het tweede tijdvak worden uitsluitend daisy-cd's geleverd voor de papieren CE's Nederlands en Engels.

Spraaksynthese-cd's

T.b.v. het tweede tijdvak wordt per schooltype één cd met alle pdf's voor spraaksynthese geleverd.

Iedere cd is beveiligd met een wachtwoord. De wachtwoorden worden vanaf maandag 18 juni om 7.30 uur beschikbaar gesteld op de persoonlijke pagina van de (plaatsvervangend) examensecretaris op Examenblad.nl.

Als een kandidaat recht heeft op audio en NIET vertrouwd is met spraaksynthese, dan is een individuele voorleeshulp de adequate aanpassing bij het centraal examen. Deze aanpassing zal dus in het algemeen worden toegepast als een leerling in het eerste tijdvak daisy gebruikte en in het tweede tijdvak een ander vak herkanst dan Nederlands of Engels.

Als vanwege een calamiteit een vervangend CE wordt geleverd, wordt er geen daisy-cd geleverd en heeft de daisy-gebruiker recht op een individuele voorleeshulp.

8.4 Aflevering examenpakketten

Voor het eerste tijdvak worden de examenpakketten afgeleverd op maandag 7 of dinsdag 8 of woensdag 9 mei 2018 en voor het tweede tijdvak op maandag 11 of dinsdag 12 of woensdag 13 juni 2018.

NB. De opgaven worden op 7 of 8 of 9 mei afgeleverd. Donderdag 10 mei is Hemelvaartsdag en vrijdag is mogelijk een vrije dag. Maandag 14 mei beginnen de papieren centrale examens. Het is dus van belang dat de controle op de juiste aantallen examendocumenten tijdig wordt uitgevoerd.

De verpakte examenopgaven zijn extra beveiligd door een sealbag. Alle examenpakketten zijn verpakt in dozen met opdruk van DUO.

De examenfraude in mei 2013 heeft de noodzaak onderstreept om de examenpakketten zo kort mogelijk voor de afname op de scholen af te leveren. De afleverdagen voor de cspe's staan vermeld in paragraaf 5.8.2.

Afleverijdvenster

De examensecretaris ontvangt voor de meivakantie een mailing vanuit Examenblad.nl. Hierin staat vermeld op welke dag de examenopgaven voor het eerste tijdvak worden afgeleverd. De desbetreffende mailings voor het cpe (vmbo en vwo), de cspe's en de examenopgaven voor het tweede tijdvak worden uiterlijk een week voor aflevering verzonden. In de mailings staat ook een afleverijdvenster (bijv. 11.00- 14.00 u) en instructies voor de ontvangst en verwerking van de examenpakketten.

Erratubladen

Erratubladen worden via *Mijn DUO* (v/h de beveiligde site) verspreid, tenzij een erratum een te grote omvang kent of te specifiek drukwerk vraagt. Als bij een erratum één of meer bladzijden met examenopgaven in kandidaat-aantallen moeten worden verstrekt, worden deze per koerier, gelijktijdig met de examenopgaven, afgeleverd.

Opgeven afwijkend telefoonnummer

Ten bate van de leveringen van de examenpakketten voor het eerste en het tweede tijdvak kan een afwijkend telefoonnummer doorgegeven worden. Dit telefoonnummer wordt, in plaats van het standaard telefoonnummer van de vestiging van de school, (alleen) gebruikt voor de communicatie betreffende de aflevering. De examensecretaris kan het nummer op zijn persoonlijke pagina op Examenblad.nl registreren.

Koeriers: Mikropakket óf TNT Express

Alle zendingen met examenpakketten worden door een koerier bezorgd. Mikropakket doet dit voor DUO, TNT doet dit voor Cito.

Voor de Cito-zendingen die examenopgaven bevatten (dit betreft alleen het cspe en de terugval-dvd bij BB- en KB-flex), overhandigt de chauffeur het pakket alleen aan een bevoegde functionaris (pakketontvanger). Deze persoon moet zich legitimeren door middel van een paspoort, identiteitskaart of een rijbewijs.

De examensecretaris heeft de namen van de pakketontvangers van tevoren via de persoonlijke pagina van Examenblad.nl doorgegeven. Meer informatie leest u in de 'werkwijze ontvangst examenpakketten'.

Voor de overige verzendingen vanuit Cito zal de chauffeur om een digitale handtekening voor ontvangst vragen. Hierbij volstaat een handtekening van een willekeurige medewerker van de school.

In de 'Activiteitenplanning centrale examens en rekentoets vo 2018' is precies vermeld welke zendingen alleen worden overhandigd aan een daartoe bevoegde functionaris.

Antwoordbladen moderne vreemde talen

De antwoordbladen van de (papieren) centrale examens moderne vreemde talen worden in hetzelfde pakket als de andere examendocumenten aan de scholen op papier verstuurd. Het antwoordblad is een officieel examendocument, dat bij de afname van het examen gebruikt moet worden.

Distributie centrale examens 2019

Op verzoek van PLEXS en individuele scholen worden de afleverdata voor het eerste tijdvak van 2019 vroegtijdig bekendgemaakt. De pakketten met examenopgaven eerste tijdvak 2019 worden op 6 of 7 of 8 mei 2019 afgeleverd. De overige afleverdata worden in de Septembermededeling over 2019 meegedeeld.

8.5 Wachtwoorden beroepsgerichte vakken vmbo en Autoplav-examens

Met ingang van het examenjaar 2017-2018 worden de wachtwoorden voor de cspe's beroepsgerichte vakken vmbo (oude stijl en profielvakken) en de kunstvakken vmbo, havo en vwo in Autoplay niet meer vanuit Cito via TNT op de scholen bezorgd.

De wachtwoorden worden beschikbaar gesteld aan de (plaatsvervangend) examensecretaris via zijn persoonlijke pagina op Examenblad.nl.

8.6 Bevestiging van de ontvangst van de examenpakketten

Na iedere verzending van examenpakketten ontvangt de examensecretaris een mailing vanuit Examenblad.nl met het verzoek de ontvangst van de centrale examens te bevestigen. Tevens verklaart de examensecretaris dan dat de examendocumenten op een veilige plaats zijn opgeborgen.

In de 'Activiteitenplanning centrale examens en rekentoets vo 2018' is precies vermeld wanneer de examensecretaris een verzoek om de ontvangst te bevestigen tegemoet kan zien.

8.7 Tijdstip openen verpakking

Examenopgaven eerste en tweede tijdvak (CE's)

De gesealde examenpakketten dienen intact te blijven tot in de examenruimte voor de start van de zitting. Dat geldt voor de examenpakketten met papieren opgaven voor de centraal schriftelijke examens, voor de daisy-audio-cd en de cd met pdf voor spraaksynthese.

Aleen onder strikte voorwaarden kan de gesealde verpakking kort voor de afname worden geopend. Zie de brochure 'kandidaten met een beperking' en de richtlijnen voor het kopiëren van cd's van het CvTE (paragraaf 8.3).

Cspe's (zending B vanuit DUO/Examendiensten):

De examinerator mag een kandidaatexemplaar uit zending B maximaal vijf werkdagen voorafgaand aan de daadwerkelijke start van de afname inzien, zie hoofdstuk 5.8 beroepsgerichte vakken vmbo.

Cpe-vmbo:

Het pakket met het magazine (dit is het pakket met de opdruk 'Bijlage'), dat eind november wordt geleverd, mag in de eerste week van december worden geopend.

De pakketten met o.a. de examenopgaven (aflevering eind januari) mogen aan het begin van de afnameperiode (zie examenrooster) worden geopend, zie paragraaf 5.7 mededelingen per vak.

Cpe-vwo:

De pakketten mogen in de eerste week van december worden geopend, zie paragraaf 5.7 mededelingen per vak.

8.8 Examendocumenten downloaden via Mijn DUO

Mijn DUO (v/h de beveiligde site) wordt naast de uitwisseling van gegevens tussen scholen (leerling-administraties) en BRON (Basisregister Onderwijs) ook gebruikt voor het downloaden van examendocumenten.

Erratumbladen

Erratumbladen worden in principe via *Mijn DUO* verspreid.

Als bij een erratum één of meer bladzijden met examenopgaven in kandidaat-aantallen moeten worden verstrekt, worden deze per koerier, gelijktijdig met de examenopgaven, afgeleverd.

Noodscenario

Het CvTE kan bij een calamiteit besluiten een noodscenario in werking te stellen waarbij in laatste instantie gebruik gemaakt kan worden van *Mijn DUO*.

In januari 2018 zal de jaarlijkse landelijke test met het downloaden van examendocumenten via *Mijn DUO* plaatsvinden. Deze jaarlijkse test vindt plaats zodat er routine opgebouwd kan worden. Uiterlijk een week voor de test ontvangen de (plaatsvervangend) examensecretaris en de directeur via Examenblad.nl een mailing met een vooraankondiging. Richtlijnen over de werkwijze m.b.t. de te downloaden examendocumenten via *Mijn DUO* vindt u in onderstaand document.

- Richtlijnen examendocumenten downloaden via *Mijn DUO*

8.9 Noodscenario flexibele en digitale centrale examens bb en kb

Alle scholen die meedoen aan de flexibele en digitale centrale examens bb en kb (BB- en KB-flex) en die op 28 maart 2018 niet zijn teruggevallen naar papieren centrale examens, krijgen voor zowel bb als kb een terugval-dvd (zie paragraaf 4.8.2 van de brochure 'Kaders BB- en KB-flex 2018').

Deze dvd's bevatten pdf's van de papieren centrale examens en dienen om bb- en kb-scholen die zich na 28 maart 2018 nog genoodzaakt zien terug te vallen naar papier daartoe maximale ruimte te bieden. De terugval-dvd wordt op 11 april 2018 vanuit Cito door TNT-Express afgeleverd aan de geregistreerde functionarissen.

8.10 Aanlevering schoolexamencijfers en examenresultaten aan DUO

Tot en met examenjaar 2017 leverden scholen uiterlijk drie werkdagen voor de aanvang van het centraal examen hun schoolexamencijfers aan bij BRON.

Door het wijzigingsbesluit van 9 juni 2017 wordt de aanlevering van examenresultaten niet meer geregeld via het eindexamenbesluit vo, maar via het besluit Informatievoorziening en de op artikel 103b WVO gebaseerde regeling informatievoorziening vo.

Met ingang van het examenjaar 2017-2018 (dit cursusjaar dus) moeten de scholen uiterlijk 10 kalenderdagen voor het centrale examen de schoolexamencijfers aanleveren in BRON. Scholen kunnen hun aangeleverde gegevens tot uiterlijk drie kalenderdagen voor de aanvang van het centrale examen muteren, daarna alleen met toestemming van de inspectie.

De aanlevering van schoolexamencijfers moet uiterlijk 4 mei 2018 geschieden aan Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), door middel van het persoonsgebonden nummer via *Mijn DUO* (v/h de beveiligde site). Vanaf half september is er een jaarkalender (voorheen stappenplan) beschikbaar op de website van DUO.

Voor de digitale centrale examens algemene vakken in de basisberoepsgerichte leerweg (bb) en kaderberoepsgerichte leerweg (kb) en de CSPE's geldt:

Per vak en per kandidaat moet het cijfer van het schoolexamen tien kalenderdagen voor de start van het betreffende digitaal centraal examen of CSPE zijn doorgegeven aan BRON bij DUO. Dit cijfer kan nog gewijzigd worden tot drie kalenderdagen voor de afname.

Voor de beroepsgerichte keuzevakken geldt een ander aanlevermoment van het schoolexamencijfer (dat tevens eindcijfer is), namelijk tien kalenderdagen voor het bekendmaken van de N-term van het profielvak. Dit jaar is de deadline voor aanleveren 27 mei. Dit cijfer kan nog gewijzigd worden tot drie kalenderdagen voor de bekendmaking van de N-term.

Voor het aanleveren van de CE-cijfers en de eindcijfers van vakken die met een centraal examen in het voorexamenjaar worden afgesloten, geldt dat deze ook direct in het jaar van afleggen moeten worden aangeleverd in BRON. Van de leerlingen die in de derde klas het cspe afleggen, moet het resultaat ook direct in BRON gemeld worden. Als zij dit jaar al hebben herkanst, kunnen zij volgend jaar niet opnieuw het cspe afleggen. Als zij dit jaar nog niet hebben herkanst, kunnen zij volgend jaar herkansten.

De aanlevering van de examenresultaten wordt zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen 14 dagen, na de vaststelling van de definitieve uitslag door het bevoegd gezag elektronisch naar DUO gedaan. Dit geschiedt eveneens door middel van het persoonsgebonden nummer via *Mijn DUO*. DUO informeert scholen ruim op tijd over de te volgen procedure, zie ook de 'Activiteitenplanning centrale examens en rekentoets vo'.

8.11 Examen in het buitenland

Bij de uitzonderlijke situatie waarin voorzien wordt dat een centraal examen in het buitenland wordt afgenomen, neemt de school voor 1 maart 2018 contact op via het Examenloket met de werkgroep examens van de Inspectie voor het Onderwijs.

8.12 Bestellen waardepapieren

DUO levert waardepapieren die ruimschoots voldoen aan de eisen van OCW; optimaal van kwaliteit en uiteraard niet na te maken of te kopiëren. De benodigde informatie is te vinden op de website van DUO.

9 Correctie

9.1 Pooling tweede correctie

De koppeling van de scholen voor de uitvoering van de tweede correctie, de pooling, wordt verricht door DUO/Examendiensten op basis van de door de scholen opgegeven aantallen kandidaten per schoolsoort per vak. Nadat de koppeling via een mailing in maart bekend is gemaakt aan de scholen, wijst het bevoegd gezag van de school, conform artikel 36 Eindexamenbesluit VO de gecommiteerde(n) aan. Deze aanwijzing maakt het bevoegd gezag bekend aan die scholen waarvoor zij de tweede correctie verzorgen.

Bij onvoorziene omstandigheden die leiden tot een probleem met de pooling van de tweede correctie kan de examensecretaris contact opnemen met DUO/Examendiensten via examens@duo.nl.

9.2 Publicatie correctievoorschriften

De correctievoorschriften van de schriftelijke examens worden op de datum van afname (uitsluitend digitaal) ter beschikking gesteld, met uitzondering van de correctievoorschriften Frans vwo, scheikunde vwo en Nederlands vwo. Raadpleeg voor meer informatie hierover de tekst onder 'Testcorrectie Frans vwo, scheikunde vwo en Nederlands vwo eerste tijdvak'.

Ochtendzittingen:

De correctievoorschriften van de ochtendzittingen worden gepubliceerd om 14.00 uur.

Middagzittingen:

De correctievoorschriften van de middagzittingen vmbo worden gepubliceerd om 16.00 uur;

De correctievoorschriften van de middagzittingen havo/vwo worden gepubliceerd om 17.00 uur (ook bij centrale examens die om 16.00 uur zijn afgelopen).

Het moment van publiceren houdt verband met examenzittingen voor kandidaten met tijdverlenging en mogelijke quarantainesessies. Voor de ochtendzitting is gekozen voor publicatie om 14.00 uur omdat het niet gewenst leek dat kandidaten zeer kort voor de aanvang van de middagzitting kennisnemen van het correctievoorschrift van een door hen gemaakt examen tijdens de ochtendzitting.

De correctievoorschriften van de centrale examens die in het tweede tijdvak als aangewezen/geheim vak worden afgenomen, worden niet gepubliceerd.

Testcorrectie Frans vwo, scheikunde vwo en Nederlands vwo eerste tijdvak

Voor de centrale examens Frans vwo, scheikunde vwo en Nederlands vwo eerste tijdvak voert het CvTE in samenwerking met de respectievelijke vakinhoudelijke verenigingen een experiment uit. De daarvoor uitgenodigde docenten kijken hun leerlingwerk na met behulp van een voorlopig correctievoorschrift, dat alleen aan hen op de dag van afname om 17.00 uur beschikbaar wordt gesteld. De volgende dag komen deze docenten samen om met elkaar het leerlingwerk te bespreken en op basis daarvan aanpassingen te adviseren op het voorlopig correctievoorschrift. De vaststellingscommissie van het CvTE bepaalt daarna welke aanpassingen wel of niet worden overgenomen. Deze commissie stelt het definitieve correctievoorschrift vast.

Dit experiment heeft consequenties voor het moment waarop alle andere docenten het definitieve correctievoorschrift krijgen – 48 uur later bij Frans vwo en scheikunde vwo. Het definitieve correctievoorschrift Nederlands vwo wordt om 17.00 uur op tweede pinksterdag gepubliceerd. De verlate beschikbaarstelling van de correctievoorschriften is opgenomen in de 'Adviestabel opsturen examenwerk', zie paragraaf 9.3.2.

Voor correctoren Frans vwo, scheikunde vwo en Nederlands vwo betekent dit voor het tijdschema het volgende:

	afname	testcorrectie	publicatie correctievoorschrift	inzenden afnamegegevens via Wolf
Frans	di 15 mei	wo 16 mei	do 17 mei om 17.00uur	29 mei
scheikunde	do 17 mei	vr 18 mei	za 19 mei om 17.00uur	29 mei
Nederlands	vr 18 mei	za 19 mei	ma 21 mei om 17.00uur (2 ^e pinksterdag)	29 mei

9.3 Nadere informatie over de correctie

Het CvTE heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift. Dit maakt deel uit van wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift. Algemene regel 3.3 van het correctievoorschrift geeft de corrector echter ook ruimte.

Als de corrector van mening is dat het correctievoorschrift een onvolkomenheid bevat, neemt hij contact op met het Examenloket via het contactformulier. Mocht het voor specifieke, inhoudelijke vragen noodzakelijk zijn, dan neemt de Examenlijn van het CvTE de beantwoording van de vraag over.

Verdere informatie over de onderlinge werkwijze van Examenloket en partners en de rol van de Examenlijn van het CvTE vindt u op <http://www.examenblad.nl/organisatie/examenloket>.

9.3.1 Notities van de corrector op het gemaakte werk

Notities van de corrector op het gemaakte werk

- Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet

verplicht.

- Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
- Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
- Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

Met het oog op de kwaliteit van de tweede correctie is in het Eindexamenbesluit VO het volgende vermeld:

- de tweede corrector voegt na integrale correctie een door hem opgestelde en ondertekende verklaring omtrent de verrichte correctie bij het gecorrigeerde werk. Integrale correctie houdt in dat de tweede corrector het werk van alle leerlingen geheel corrigeert;
- de genoemde verklaring wordt mede ondertekend door zijn bevoegd gezag;
- de procedure die moet worden gevolgd als de eerste en tweede corrector niet tot overeenstemming kunnen komen bij het vaststellen van de score, zie Eindexamenbesluit VO artikel 42.

Overeind blijft het principe dat eerste en tweede corrector overeen kunnen komen de scores, zoals door beiden vastgesteld, te middelen.

Zie ook paragraaf 12.1 protocollen en paragraaf 9.5.

9.3.2 Adviestabel correctietijd

Een belangrijk aandachtspunt in de examenperiode is te zorgen dat het na te kijken examenwerk tijdig bij de tweede en weer terug bij de eerste corrector is. U kunt via de link hieronder een handige overzichtstabel met adviesdata vinden.

- Adviestabel opsturen examenwerk

9.3.3 Vervolg pilot prikbord Engels

De komende examenperiode zullen de vragen van docenten over de centrale examens Engels vmbo-gt, Engels havo en Engels vwo met de antwoorden van het CvTE op een prikbord op Examenblad.nl worden geplaatst. Docenten kunnen vragen over deze examens Engels stellen via hun persoonlijke pagina op Examenblad.nl, zie hiervoor de vakspecifieke informatie. Voor Engels havo en vwo is dit een vervolg op de pilot van vorig jaar. Dit jaar is ook Engels vmbo-gt aan de pilot toegevoegd.

Het doel van het plaatsen van de inhoudelijke vragen en antwoorden over opgaven en correctievoorschriften is de correctoren te ondersteunen bij het correctiewerk.

Elke (nieuwe) vraag over een examenopgave/correctievoorschrift zal na behandeling zo snel mogelijk op het prikbord te vinden zijn. Meer informatie vindt u op de betreffende pagina's.

- Prikbord Engels vmbo-gt
- Prikbord Engels havo
- Prikbord Engels vwo

9.3.4 Discussie-bbf's voor digitale CE's

Bij de papieren centrale examens kunnen docenten direct na afname (online) discussiëren over de examenopgaven, het correctievoorschrift en de antwoorden van leerlingen. Bij de flexibele en digitale examens ligt dit anders. Hier zijn de opgaven niet direct na afname openbaar. Het CvTE wil, middels een pilot, docenten daarom de gelegenheid bieden al tijdens de afnameperiode met collega's te spreken over opgaven die nog onder de geheimhouding vallen. Hiervoor zal een online besloten beveiligd forum (bbf) ingericht worden, te beginnen voor wiskunde kb en aardrijkskunde kb.

Op het discussieforum kunnen docenten zowel tijdens de afnameperiode als na de normering vrijelijk discussiëren over examenopgaven, een leerlingantwoord, de moeilijkheidsgraad of de lengte van een variant of een reactie van de Examenlijn van het CvTE. Een docent met een examenklas krijgt toegang tot het forum zodra de examinering van zijn eigen leerlingen is afgerond. De directeur, die verantwoordelijk is voor de afname van het CE (of namens deze, de examensecretaris), verleent de toegang.

Voor de aanmelding voor het discussieforum is het belangrijk dat de mailadressen van alle docenten wiskunde kb en aardrijkskunde kb die lesgeven aan een examenklas in het examenjaar 2018 worden toegevoegd.

Nadere informatie is te lezen in hoofdstuk 8.5 'geheimhouding' en hoofdstuk 10 'Pilots met discussie-bbf's' van de brochure 'Kaders flexibele en digitale centrale examens BB en KB 2018'.

Voor meer informatie over het discussieforum wiskunde kb en aardrijkskunde kb zal het CvTE mailings versturen vanuit Examenblad.nl. Docenten wiskunde kb en aardrijkskunde kb ontvangen deze mailing rechtstreeks als zij als docent geregistreerd zijn op Examenblad.nl.

9.4 Errata en aanvullingen

9.4.1 Errata

In het drukwerk van de papieren centrale examens kunnen fouten voorkomen. Daarom worden de complete examens en correctievoorschriften ook nog gescreend als de producten eenmaal gedrukt zijn.

Mocht er dan een fout worden geconstateerd (berucht voorbeeld: verschoven lijnen in een natuurkundeopgave) dan geeft het CvTE een erratum uit dat aan alle leerlingen bekend moet worden gemaakt. Een erratum is dus al bekend voor afname van het examen.

9.4.2 Aanvullingen

Leerlingen mogen geen nadeel ondervinden van een foutieve of onvolkomen vraag, antwoord of vraag-antwoordcombinatie. De aanvulling is een instrument om het correctievoorschrift te verbeteren of te verduidelijken.

Er zijn verschillende manieren om met de aanvulling een verbetering of verduidelijking te bewerkstelligen. Dat kan door

- een nadere toelichting op het eerder gegeven antwoord in het correctievoorschrift;
- een vermelding dat een bepaalde interpretatie ook goed kan worden gerekend;
- een aanpassing van het beoordelingsmodel;
- het neutraliseren van een vraag (alle punten toekennen).

Zowel vragen van LAKS (hun vragen komen meestal als eerste binnen) als vragen die via het Examenloket binnenkomen, zijn hierbij van belang. Zo spoedig als mogelijk, met als streven binnen vier werkdagen, beslist het CvTE of een aanvulling uitgaat via Examenblad.nl. De dag na de afname geldt als eerste werkdag, weekenden en feestdagen tellen niet mee.

- Beschrijving van de procedure aanvulling op het correctievoorschrift

9.5 Geschil over vaststelling score centrale examens

In artikel 42 lid 1 van het Eindexamenbesluit staat aangegeven dat de examiner en de gecommiteerde in onderling overleg de score voor het centraal examen vaststellen. Mochten de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner.

Van belang hierbij is dat bij de correctie het correctievoorschrift bindend is. Aanvullende afspraken, die soms door bepaalde vakgroepen of bijeenkomsten van correctoren worden gemaakt, zijn ondergeschikt aan het correctievoorschrift en hoeven niet geaccepteerd te worden.

Indien het geschil met inachtneming van de hiervoor genoemde richtlijnen alsnog niet kan worden beslecht, wordt hiervan via het Examenloket melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie zal vervolgens in overleg met het bevoegd gezag erop aandringen dat zij verdere interne acties ondernemen om toch tot overeenstemming te komen. Hierbij kan gedacht worden aan het collegiaal consulteren van een onafhankelijke vakdocent binnen hetzelfde bestuur.

Bij zeer hoge uitzondering kan de inspectie een onafhankelijke derde corrector aanwijzen. De bevoegde gezagen moeten zich hierbij realiseren dat het volledige examenwerk opnieuw gecorrigeerd wordt en de correctie van deze onafhankelijke corrector in de plaats komt van de eerdere beoordelingen. Het is niet uitgesloten dat de vaststelling van de uitslag voor alle kandidaten van het betreffende vak vertraging oploopt.

9.6 Oorspronkelijke formulieren DI-200/201

De oorspronkelijke formulieren DI-200/201 worden al enige jaren door de overheid (DUO) niet meer geleverd/voorgescreven.

Wanneer een variant van dit formulier (bijvoorbeeld **een print vanuit Wolf of** vanuit het school- administratiepakket) door scholen tot formulier aangewezen wordt, valt dat onder de eigen keuzes van de school. De overheid schrijft dus de vorm niet meer voor en levert m.b.t. die eigen keuzes van scholen geen voorgeschreven invulinstructie.

Zie ook paragraaf 12.1 protocollen.

10 Normering

10.1 Gegevensverzameling via elektronische weg

De normering van de centrale examens wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Daarom is het van belang dat docenten van zoveel mogelijk kandidaten de deelscores met Cito uitwisselen.

Voor de cse's, cpe's en cspe's leveren scholen hiervoor de gegevens aan via Wolf.

Voor de toetsafnames in Facet worden de gegevens automatisch uitgewisseld als de afnameleider de afnamegroep afsluit.

Webbased versie van Wolf

In 2017 heeft een geslaagde pilot plaatsgevonden met een webbased versie van Wolf. In 2018 zal alleen nog deze webbased versie van Wolf worden aangeboden. Alle scholen ontvangen in de week van 13 tot 17 maart 2018 nadere informatie over webbased Wolf.

Cspe's en papieren CE's

Ook in 2018 wisselen scholen afnamegegevens uit van de alfabetisch eerste vijf kandidaten (in sommige gevallen tien, of alle kandidaten) met Cito. Hiervoor zijn de scholen aangewezen op de webbased versie van Wolf. Het gevraagde aantal kandidaten per examen staat vermeld in het correctievoorschrift en wordt ook vermeld op de wolfsite wolf.cito.nl onder [inzenddata](#).

Heeft uw school voor een bepaald examen minder kandidaten dan het gevraagde aantal, wissel dan de deelscores uit van alle kandidaten die dat examen hebben afgelegd.

Zijn er meer kandidaten dan het gevraagde aantal, wissel dan bij voorkeur de gegevens uit van alle kandidaten, maar in elk geval van de alfabetisch eerste kandidaten tot het gevraagde aantal bereikt is. Wij verzoeken correctoren ten behoeve van de evaluatie van de examens bij vragen die een examenkandidaat niet heeft beantwoord een 'N' in te voeren. 'N' staat voor 'Niet beantwoord'.

De uiterste data voor het accorderen van de uit te wisselen gegevens staan per examen vermeld in het correctievoorschrift en worden ook vermeld op de wolfsite wolf.cito.nl en in de 'Activiteitenplanning centrale examens en rekentoets vo 2018'.

Profielvak-cspe's in Wolf

Scores van kandidaten voor profielvak-cspe's die uiterlijk 23 mei door de examinerator in webbased Wolf zijn geaccordeerd, worden gebruikt bij de normering. Scores geaccordeerd in webbased Wolf voor 6 juni worden meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage. Gegevens van afnames van profielvak-cspe's na 6 juni zou Cito ook graag via webbased Wolf ontvangen. Deze gegevens zijn van belang bij de verdere ontwikkeling van de profielvak-cspe's.

NB. Voor de cspe's oude stijl is 16 mei de uiterste datum waarop de examinerator de Wolf-scores moet accorderen, willen deze een rol kunnen spelen bij de normering.

Onderzoek prestatie-eis via Wolf

De komende jaren willen we onderzoeken wat naar de mening van het onderwijsveld een redelijke prestatie-eis (gemiddeld cijfer en percentage onvoldoende) voor de verschillende centrale examens is. Als onderdeel van dit onderzoek starten we dit jaar een pilot. We vragen docenten in Wolf een extra vraag in te vullen, **voorafgaand** aan de examenafname. De vraag luidt voor talen 'Vindt u dat deze leerling voldoende vaardig is voor het centraal examen en een voldoende cijfer zou moeten krijgen?' en voor de overige vakken 'Vindt u dat deze leerling de stof voor het centraal examen voldoende beheerst en een voldoende cijfer zou moeten krijgen?'. Aan de pilot 2018 doen de volgende vakken mee:

niveau	vakken
vmbo-gl/tl	Duits, wiskunde, nask1
havo	Duits, Frans, wiskunde A, wiskunde B
vwo	Frans, wiskunde A, aardrijkskunde, geschiedenis

Een uitgebreidere instructie wordt in april verspreid via Examenblad.nl en wordt tevens opgenomen in de Wolf-handleiding.

Uitwisseling afnamegegevens tweede tijdvak

Via webbased Wolf wisselen de scholen ook de deelscores uit van de tweede tijdvak kandidaten. De uiterste datum voor het accorderen van de uit te wisselen gegevens van het tweede tijdvak is maandag 25 juni.

10.2 Kenmerken van centrale examens

Jaarlijks worden bepaalde kenmerken van de centrale examens, zoals het aantal vragen en het maximale aantal scorepunten per vraag gepubliceerd op cito.nl. Dit gebeurt gelijktijdig met de publicatie van de examengegevens t.b.v. Wolf. Voor het eerste tijdvak worden deze gegevens gepubliceerd op 2 april 2018 en voor het tweede tijdvak op 6 juni 2018. Voor de voorbereiding van de kandidaten heeft deze informatie overigens geen waarde.

10.3 Bekendmaking N-termen

Eerste tijdvak

Zowel voor vmbo als voor havo/vwo worden de N-termen van het eerste tijdvak bekendgemaakt op woensdag 13 juni 2018 om 8.00 uur.

Bekendmaking normering beroepsgerichte vakken

De definitieve N-termen van de beroepsgerichte vakken worden bekendgemaakt op woensdag 6 juni 2018 om 8.00 uur*.

* De definitieve normering wordt bekendgemaakt op 6 juni. In eerste instantie zou op 6 juni de voorlopige normering bekend worden gemaakt en op 13 juni de definitieve normering. Examensecretarissen van de betreffende scholen zijn hiervan op 20 december 2017 d.m.v. een mailbericht vanuit Examenblad.nl op de hoogte gebracht.

Tweede tijdvak

De N-termen voor het tweede tijdvak worden bekendgemaakt op vrijdag 29 juni 2018 om 8:00 uur.

10.4 Vaststelling van het CE-cijfer

Het CE-cijfer wordt door de school vastgesteld volgens de daarvoor geldende regels voor omzetting van score naar cijfer.

Bij de 'aangewezen vakken' en het derde tijdvak krijgen de scholen het resultaat als cijfer toegezonden. Er hoeft daarbij geen omzetting van score naar cijfer meer plaats te vinden, zie ook paragraaf 11.6.

10.5 Bevraging van docenten naar oordeel over examen

In webbased Wolf wordt bij de eerste tijdvak centrale examens een korte vragenlijst aangeboden.

De resultaten daarvan geven een eerste globaal beeld van hoe het examen door docenten beoordeeld is. Dit beeld is nog te globaal om meteen te concluderen dat aanpassingen in toekomstige centrale examens nodig zijn. De resultaten van de korte vragenlijst worden opgenomen in het jaarlijkse examenverslag van Cito en kunnen aanleiding zijn om een bepaald examen een volgend jaar uitgebreid te bevragen.

Uitgebreide bevraging vindt dit jaar plaats voor de volgende examens:

- wiskunde A vwo
- wiskunde B vwo
- wiskunde C vwo
- Engels gl/tl
- geschiedenis gl/tl

Docenten wiskunde gl/tl en docenten aardrijkskunde vwo ontvangen een korte vragenlijst over de afname van het examen in kleur.

Deze uitgebreide vragenlijst heeft een invultijd van ongeveer tien minuten. De resultaten van deze vragenlijst worden met het oog op de verdere ontwikkeling van het examen met de vakvereniging besproken.

11 Tweede en derde tijdvak

11.1 Aantallen opgavenboekjes tweede tijdvak

Voor het tweede tijdvak worden voor alle schoolsoorten de aantallen opgavenboekjes volgens volgend overzicht bepaald.

Aantal kandidaten eerste tijdvak	Aantal opgavenboekjes tweede tijdvak
1-25	5
26-60	10
61-120	15
121-200	20
Meer dan 200	25

Als het aantal voor het tweede tijdvak te verwachten kandidaten groter is dan het op grond van deze tabel te leveren aantal, dan kunnen de extra opgavenboekjes worden besteld bij DUO via examens@duo.nl. Hiervoor zijn de volgende gegevens nodig: naam van de school, afleveradres, BRIN-nummer en BRIN-volnummer, telefoonnummer, naam van de examensecretaris van de school, schoolsoort, vakcodes, vakomschrijving en de extra te ontvangen aantallen per vak.

11.2 De aangewezen vakken

Het College voor Toetsen en Examens kan vakken aanwijzen waarvan het centraal examen in het tweede tijdvak wordt afgenomen door het College voor Toetsen en Examens.

In 2018 zijn de volgende vakken aangewezen:

- a. in vmbo-bb de vakken: Frans, Spaans, Turks, Arabisch;
- b. in vmbo-bb de vakken*: Nederlands, Engels, Duits, maatschappijkunde, nask1, wiskunde, biologie, aardrijkskunde, geschiedenis en

staatsinrichting en economie;

c. in vmbo-kb de vakken: Frans, Turks en Arabisch;

d. in vmbo-kb de vakken*: Engels, Duits, maatschappijkunde, nask1, wiskunde, biologie, aardrijkskunde, geschiedenis en staatsinrichting en economie;

e. in vmbo-gl: beroepsgerichte vakken (alleen met cse): transport en logistiek en voertuigetechniek;

f. in vmbo-gl/tl de vakken: Turks, Arabisch, Fries, muziek, dans en drama;

g. in havo de vakken: Fries, Russisch, Turks, Arabisch, muziek en maatschappijwetenschappen pilot;

h. in vwo de vakken: Fries, Russisch, Turks, Arabisch, muziek, tehatex en maatschappijwetenschappen pilot.

* Alleen voor scholen die niet meedoen met de flexibele en digitale centrale examens.

De opgavenboekjes voor het tweede tijdvak bij de aangewezen vakken, afgenomen door het College voor Toetsen en Examens, worden niet toegezonden en niet gepubliceerd op Examenblad.nl, ook niet na afloop van het examen.

11.3 Aanmelding aangewezen vakken tweede tijdvak / aanmelding derde tijdvak

Kandidaten voor de aangewezen vakken moeten uiterlijk op vrijdag 15 juni 2018, 17:00 uur door de school zijn aangemeld.

Kandidaten voor het derde tijdvak moeten uiterlijk vrijdag 6 juli, 17.00 uur door de school zijn aangemeld.

Aanmelding verloopt via *Mijn DUO* (v/h de beveiligde site). Dit geldt ook voor de **aanmelding voor de digitale centrale examens** bb en kb, de cspe's en de rekentoets die in augustus worden afgenomen.

Scholen wordt geadviseerd tijdig te controleren of de functionarissen (rol examensecretaris vo), die de kandidaten moeten aanmelden in het bezit zijn van een 'token' en geldige inlognaam en wachtwoord voor *Mijn DUO*.

De school moet de kandidaten die deelnemen aan een aangewezen vak in het tweede tijdvak en/of deelnemen aan het derde tijdvak naast de aanmelding bij DUO ook registreren in BRON, mede t.b.v. eventuele inspectiecontrole.

Nadere informatie over de aanmeldingsprocedure ontvangt de school uiterlijk 1 juni van DUO/Examendiensten.

11.4 Tijd en plaats aangewezen vakken/derde tijdvak

Aangewezen vakken

Het examen is op donderdag 21 juni 2018 en wordt afgenomen op één van de staatsexamenlocaties verspreid over het land.

Aanvangstijdstippen:

ochtendzittingen 09:30 uur

middagzittingen 14:00 uur

De kandidaten dienen een half uur voor de aanvang aanwezig te zijn.

Derde tijdvak

De roosters voor het derde tijdvak **zijn in februari** op de site van DUO geplaatst.

Dans (gl/tl), drama (gl/tl), muziek (havo), muziek (vwo) en muziek (gl/tl) en de rekentoets worden afgenomen met behulp van de computer.

11.5 Gang van zaken aangewezen vakken en derde tijdvak

Kandidaten dienen een half uur voor aanvang van het examen aanwezig te zijn. Zij dienen zich te legitimeren. Als de kandidaat niet over een geldig legitimatiebewijs beschikt, kan de legitimatie ook plaatsvinden door een functionaris van de school die de kandidaat vergezelt. Indien de kandidaat een toegestaan hulpmiddel wenst te gebruiken, zoals een woordenboek of een laptop, moet hij het zelf meenemen. Het gebruik van een laptop is alleen mogelijk als de noodzaak daarvoor in een deskundigenverklaring staat vermeld. De school dient deze verklaring direct na de aanmelding naar staatsexamens@duo.nl te mailen.

Reis- en eventuele verblijfskosten zijn voor eigen rekening.

Na vaststelling van de uitslag kan de kandidaat schriftelijk verzoeken om een mondelinge toelichting van het College voor Toetsen en Examens.

11.6 Toezending resultaten aangewezen vakken en derde tijdvak

De vastgestelde cijfers van de aangewezen vakken staan uiterlijk vrijdag 29 juni 2018 om 10.00 uur op *Mijn DUO* (v/h de beveiligde site).

De vastgestelde cijfers van het derde tijdvak staan uiterlijk vrijdag 24 augustus 2018 om 10.00 uur op *Mijn DUO*.

Deze site wordt ook gebruikt voor de communicatie met BRON. De gegevens op *Mijn DUO* kunnen geraadpleegd worden door de contactpersonen van uw instelling met de rol examensecretaris vo, die in het bezit zijn van een 'token' en geldige inlognaam en wachtwoord. Nadere instructie ontvangt de school in mei van DUO/Examendiensten.

De scholen ontvangen de cijfers van hun kandidaten tevens per post in de week van maandag 2 juli (aangewezen vakken) en donderdag 13 september (derde tijdvak).

De directeur en secretaris van het eindexamen stellen -waar van toepassing- de uitslag vast en reiken bijbehorende waardepapieren uit (diploma, cijferlijst, certificaat).

12 Publicaties

12.1 Protocollen AOC- en VO-raad

De AOC-raad en de VO-raad hebben gezamenlijk protocollen vastgesteld, die deels ook betrekking kunnen hebben op de handelwijze van scholen bij het centraal examen, bijvoorbeeld de tweede correctie, waarin opgenomen een voorbeeld voor een verklaring verrichte correctie. Een ander voorbeeld betreft het bewaren van de examens. De bedoeling van deze protocollen is zorgdragen voor adequate vastlegging op schoolniveau van zaken die niet centraal zijn geregeld. Het gebruik van protocollen is niet verplicht, maar wordt van harte aanbevolen.

Zie <http://www.vo-raad.nl/themas/examens>.

In de correctievoorschriften geeft het CvTE aan dat de regelgeving geen voorschriften bevat over het vermelden van punten en onvolkomenheden op het werk. In de protocollen van de VO-raad worden op dit punt wel keuzes gemaakt (zie paragraaf 9.3).

Scholen en docenten vragen zich af of de protocollen niet in strijd zijn met de CvTE-regels. Dat zijn zij zeker niet. Het CvTE geeft aan dat er op een aantal punten vanuit de overheid geen regels zijn. Binnen de ruimte die dat biedt, maken de AOC- en VO-raad, als handreiking aan de scholen, een keuze die voor de scholen geen voorschrift is.

12.2 Mijneindexamen.nl

Voor de eindexamenkandidaten is de mobiele website/web-app mijneindexamen.nl beschikbaar. Deze site biedt alle informatie over het centraal examen en de rekenoets. Met deze web-app kan de examenkandidaat bijvoorbeeld zijn examenrooster personaliseren. Ook biedt de site een overzicht van te gebruiken hulpmiddelen, oefenexamens en o.a. de uitslagbepaling. Afgelopen jaren maakten gemiddeld 125.000 bezoekers gebruik van mijneindexamen.nl, iets meer dan de helft via mobiel.

De website gaat dit jaar al vanaf 1 oktober 2017 online met de inhoud voor het CE 2018. **Dit maakt het mogelijk om mijneindexamen.nl al te tonen aan examenkandidaten en hun ouders/verzorgers bijv. tijdens een voorlichtingsbijeenkomst op school.** Tot 1 oktober is er op de pagina www.mijneindexamen.nl een filmpje te zien dat laat zien hoe mijneindexamen.nl werkt.

12.3 Voorlichting

Voor docenten die (voor het eerst) een examenklas hebben, is er de pagina www.ikhebeenexamenklas.nl. Hierop is o.a. een brochure te downloaden over de totstandkoming en de correctie van de centrale examens. Ook wordt aangegeven waar docenten meer informatie kunnen vinden over de syllabi, over normering en over praktische zaken m.b.t. examens.

Op Examenblad.nl is er een pagina docentbetrokkenheid gepubliceerd waarop het CvTE aangeeft op welke manieren docenten betrokken zijn bij het examenproces.

Op het YouTube-kanaal van het College voor Toetsen en Examens vindt u meerdere filmpjes over algemene en actuele onderwerpen in relatie tot de centrale examens.

12.4 Publicaties van algemeen verbindende voorschriften en mededelingen

12.4.1 Wetten en Algemene maatregelen van Bestuur

Actuele versies* zijn te vinden op www.overheid.nl (wet- en regelgeving). Daarvoor kunt u de titels zoals hier aangegeven in het zoekvenster ("in de titel") plakken.

- Wet op het voortgezet onderwijs
- Inrichtingsbesluit WVO
- Eindexamenbesluit VO
- Staatsexamenbesluit VO
- Wet College voor toetsen en examens

* Recente wijzigingen:

- Overzicht met recente wijzigingen

12.4.2 Ministeriële regelingen – algemeen

- Overzicht met ministeriële regelingen - algemeen

12.4.3 Ministeriële regelingen - examens vwo-havo

Voor de examenprogramma's en syllabi zelf wordt verwezen naar: Examenblad.nl (www.examenblad.nl)

- Overzicht met ministeriële regelingen - examens vwo-havo

12.4.4 Ministeriële regelingen - examens vmbo

Voor de examenprogramma's en syllabi zelf wordt verwezen naar: Examenblad.nl (www.examenblad.nl)

- Overzicht met ministeriële regelingen - examens vmbo

12.4.5 Regelingen en mededelingen van het College voor Toetsen en Examens

- Overzicht met regelingen en mededelingen van het CvTE

13 Contactadressen

13.1 Contactadressen bij de examens

Scholen kunnen bij het Examenloket terecht voor vragen die betrekking hebben op de examens voortgezet onderwijs. Het Examenloket beantwoordt de vragen en draagt indien nodig vragen over aan de hieronder genoemde instanties. Zo kunnen de scholen rekenen op een eenduidig en juist antwoord.

Verdere informatie over de onderlinge werkwijze van Examenloket en partners en rol van de Examenlijn van het CvTE vindt u op Examenblad.nl.

Examenlijn CvTE

Specifieke inhoudelijke vragen over de centrale examens en de rekentoets vo gaan via het Examenloket naar de Examenlijn van het CvTE.

Meer informatie vindt u [vanaf april op de pagina 'Examenlijn'](#) op Examenblad.nl (jaarring 2018).

13.2 Waar voor wat in het kort

- wet- en regelgeving: Examenloket
- onregelmatigheden bij centrale examens en geschillen rond vaststelling scores: Examenloket. U wordt vervolgens zo nodig direct doorverbonden met de juiste persoon bij de Inspectie van het Onderwijs.
- inhoudelijke vragen over centrale examens en/of de rekentoets vo: Examenloket.
- pooling tweede correctie, opgave aantal kandidaten, bestelling en aflevering van examenpakketten (ook problemen zoals beschadigde examenpakketten); opgave kandidaten aangewezen vakken tweede en derde tijdvak: DUO/Examendiensten.
- vragen m.b.t. de aanlevering van de examengegevens (op leerlingniveau) aan BRON: DUO/IPO
- problemen met WOLF, installatie en/of werking software bij de afname van examens: ICT-examenhelpdesk Cito
- vragen over Facet: Facet-helpdesk
- vragen over verdergaande aanpassingen dan de standaard voor kandidaten met een beperking: het CvTE via het contactformulier op Examenblad.nl.

Examenloket

Voor vragen over wet- en regelgeving met betrekking tot eindexamens

[Postbus 30205, 2500 GE Den Haag](#)

tel: 079-3232999

e-mail: examenloket@duo.nl

contactformulier op www.examenloket.nl

Het loket is telefonisch bereikbaar van 9.00 - 17.00 uur en vanaf 1 april tot 1 juli van 8.30 - 17.00 uur.

Dienst Uitvoering Onderwijs/Examendiensten afdeling centrale examens en waardepapieren

Pooling tweede correctie, opgave aantal kandidaten, bestelling en aflevering van examenpakketten (problemen zoals beschadigde examenpakketten) en waardepapieren

Postbus 30158, 9700 LK Groningen

tel: 050-5997776

e-mail: examens@duo.nl

DUO/Examendiensten is telefonisch bereikbaar van 9.00 - 15.00 uur en op afleverdagen van examenpakketten van 9.00 - 18.00 uur.

Dienst Uitvoering Onderwijs/Examendiensten afdeling staatsexamens vo

Vragen over staatsexamens vo (ook o.a. opgave kandidaten aangewezen vakken tweede tijdvak en derde tijdvak)

Postbus 30158, 9700 LK Groningen

tel: 050-5998933

e-mail: staatsexamens@duo.nl

DUO/Examendiensten is telefonisch bereikbaar van 9.00 - 13.00 uur.

Dienst Uitvoering Onderwijs /Informatiepunt Onderwijs (IPO)

Vragen m.b.t. levering van de examengegevens: ipo@duo.nl

of telefoonnummer (050) 599 90 00

DUO/IPO is telefonisch bereikbaar van 9.00 - 13.00 uur.

Cito

Zendingen examendocumenten vanuit Cito

Cito, Bedrijfsbureau CE, Postbus 1034, 6801 MG Arnhem,

e-mail: ce-bedrijfsbureau@cito.nl

Cito is bereikbaar van 8.30 - 17.00 uur.

ICT-examenhelpdesk

Er is een ICT-examenhelpdesk ingericht voor vragen over Wolf en de installatie en de werking van Autoplay, ICT-toepassingen in cspe's en Telraam.

Informatie over de bereikbaarheid van deze helpdesk vindt u op: '<http://centraalexamen.cito.nl>', kies: ICT-examenhelpdesk.

De helpdesk is op werkdagen telefonisch bereikbaar van 8.30 - 17.00 uur.

Facet-helpdesk van DUO

Voor technische vragen over Facet kunt u contact opnemen met de Facet-helpdesk.

Informatie over de bereikbaarheid van deze helpdesk vindt u op:

http://www.duo.nl/zakelijk/VO/computerexamensysteem_facet/Contact.asp

De helpdesk Facet is op werkdagen telefonisch bereikbaar van 7.30 - 17.00 uur.

Inspectie van het Onderwijs

Als bij het centraal examen op een school een afwijking dreigt van de normale gang van zaken voorafgaand aan, tijdens of in de afwikkeling van een examenzitting, dient de school dit probleem in eerste instantie zelf op te lossen. Een dergelijk probleem en de voorgenomen of reeds uitgevoerde oplossing dienen via het Examenloket te worden gemeld aan de Inspectie.

Voor alle vragen betreffende het examen verzoeken wij u contact op te nemen met het Examenloket. Het Examenloket beantwoordt de vragen en draagt indien nodig vragen over aan de Inspectie.

Meldingen in het kader van artikel 55 Eindexamenbesluit VO (kandidaten met een beperking) kunnen worden gedaan in het Internet Schooldossier (ISD) van de Inspectie van het Onderwijs.